

Всеукраїнський
літературний конкурс
«Ми - діти твої, Україно!»
імені Данила Кононенка

Висловлюємо щиру вдячність усім, хто сприяв появі цієї збірки на світ, а перед тим – відродженню та проведенню у 2016 році Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми – діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка!

Вітаємо авторів цієї книги – юних поетів, прозаїків, публіцистів – з перемогою у нашому конкурсі і бажаємо їм далі творчо зростати й обростати новими талановитими творами і книгами!

Запрошуємо юних авторів у 2017 році взяти участь у наступному творчому змаганні! Слідкуйте за повідомленнями про конкурс на Фейсбук-сторінці та на сайті «Кримської світлиці» –

svitlytsia.crimea.ua

[gazeta-Krim's'ka-svitlytsia-192473467490932](https://www.facebook.com/gazeta-Krim's'ka-svitlytsia-192473467490932)

kr_svit@meta.ua

Оргкомітет Всеукраїнського літературного
конкурсу «Ми – діти твої, Україно!»
імені Данила Кононенка

«Ми - діти твої, Україно!»

Твори
переможців
Всеукраїнського
літературного
конкурсу
імені
Данила
Кононенка

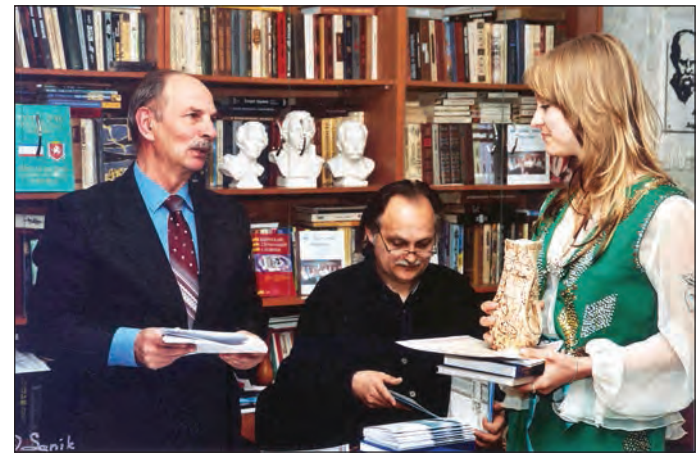
Поетеса Анастасія
Дмитрук і наймолодший
учасник конкурсу
Ростислав Юрик
з Черкащини, звідки
родом Данило Кононенко

Голова журі конкурсу
поет Василь Марсюк
з володаркою гран-прі —
юною поетесою і
прозаїком з Київщини
Ілоною Котовицук

«Ми – діти твої, Україно!»

*Твори переможців
Всеукраїнського літературного конкурсу
імені Данила Кононенка*

*2007 рік, Д. Кононенко нагороджує переможців
конкурсу, який тепер носить його ім'я...*

Видавець «Сочінський М. М.»
Умань
2016

Уклінно дякуємо всім, хто сприяв появі цієї книги на світ!
Кошти на її видання пожертвували:

Левченко Іван, Плахотнюк Костя, Корнюшина Ольга,
Юрик Наталія, Юрик Ростислав, Юрик Світлана, Шеренго-
ва Софія, Ляшенко Сергій, Стус Віктор, Овчарук Василь, Фо-
мушкін Олег, Лещенко Ніна, Стасів Любов, Гребньова Ольга.
Дякуємо й тим багатьом безіменним жертводавцям, котрі
себе не назвали!

Оргкомітет Всеукраїнського літературного конкурсу
«Ми — діти твої, Україно!» ім. Данила Кононенка

Ми — діти твої, Україно! / уклад. і ред. В. В. Качула. — Умань:
М57 Видавець «Сочінський М. М.», 2016. — 112 с.
ISBN 978-966-304-193-3

До книги увійшли кращі твори переможців Всеукраїнсь-
кого літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені
Данила Кононенка, проведеного у 2016 році редакцією газети
«Кримська світлиця» із Сімферополя, одним із засновників
якої, а згодом — незмінним головою журі цього конкурсу був
кримський український поет, публіцист, перекладач Данило
Андрійович Кононенко.

ББК 81.2

ISBN 978-966-304-193-3

Талановиті твої діти, Україно!

29 квітня 2016 року, напередодні світлого Великоднього свята, у столиці нашої Батьківщини місті Києві, в гостинному затишному залі Київського академічного театру на Подолі, розташованому на прадавньому Андріївському узвозі, відбулася церемонія нагородження переможців Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені відомого кримського українського поета, публіциста, перекладача Данила Андрійовича Кононенка.

«Щиро радію, що є така висока відзнака імені славного співця України Данила Кононенка. Сердечно вітаю переможців та зичу сонячного таланту, як у нашого Данила Андрійовича, — написав на сторінці газети «Кримська світлиця» у Фейсбуці колишній севастополець, а тепер киянин, поет, журналіст Іван Левченко. І продовжив: — А все — з любові до рідного, що є в нас! І тим ми цікаві світові! Хай щастить і надалі — на славу України і нашого Слова — потужного, як Дніпро-Славута, яскравого, як сонце в небі, ласкавого й ніжного, як поцілунок матусі!».

Ось таким дружнім творчим благословенням розпочався у «Кримській світлиці», одним із засновників якої у грудні 1992 року був Д. А. Кононенко, репортаж про перебіг церемонії нагородження юних переможців започаткованого майже 20 років тому в Криму літературного конкурсу, який поширився тепер на всеукраїнські обрії.

В затишному приміщенні Київського академічного театру

на Подолі гостей зустрічав його господар — художній керівник Віталій Малахов, народний артист України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка. Працівники театру зробили все можливе, щоб фінал всеукраїнського заходу пройшов у належних умовах.

Давня кримська традиція, яка була започаткована «Кримською світлицею» ще майже 20 років тому, — нагороджувати переможців літературного конкурсу школярів Криму «Ми — діти твої, Україно!» напередодні Великодніх свят, тепер відновились на всеукраїнському рівні. В народі кажуть, що Великдень приходить до нас, аби поєднати близьких людей, а тут зібрались разом люди близькі по духу і вірі в краще майбутнє нашої держави. Тому що ми всі — діти України! А вона у нас одна, як і мати.

Лауреатів літературного конкурсу привітали головний редактор «Кримської світлиці» Віктор Качула та його донька Юлія — родинний дует виконав авторську пісню «Батькова наука».

*Батьку, я ж із твого тіста!
Небо — вище там, де ми!
Бо росте наш хліб, як пісня,
Й підійма цей світ крильми!*

Такі слова є в цій пісні. Дійсно, небо вище там, де живуть такі талановиті діти, які стали переможцями нашого конкурсу! Данило Кононенко казав, звертаючись у свій час до конкурсантів: «Любі друзі — юні поети, прозаїки, публіцисти! Шукайте свій власний голос, будьте завжди самими собою, пишіть так, як підказує вам ваше серце, і ваші твори будуть цікавими й потрібними для інших!». Данило Андрійович ніби був присутній на нагородженні переможців конкурсу — архівним відеозверненням, поезією, піснею на його слова. Він ніби

Віталій Юхимович Малахов з переможницею конкурсу Ілоною Котовиц

продовжував керувати конкурсом, виставляючи бали як дітям, так і нам, дорослим організаторам цього дійства.

А це, нагадаємо, голова журі конкурсу — поет, публіцист, член НСПУ Василь Марсюк; члени журі: Віктор Качула, поет-пісняр, член НСПУ, заслужений журналіст України, головний редактор «Кримської світлиці»; Анастасія Дмитрук — популярна сучасна поетеса; Олександр Гаврош — відомий письменник і журналіст; Олена Сайчук — письменниця, журналістка, у шкільні роки — переможниця конкурсу «Ми — діти твої, Україно!», як і Ольга Лещенко — сценарист, театрознавець; Олександр Польченко — журналіст, автор телепрограми «Рідна хата», яка 20 років виходила в Криму. (Ще двоє членів журі — відомий кримський письменник, заслужений журналіст України Віктор Стус та Валентина Самар, директор Центру журналістських розслідувань, на жаль, не змогли бути присутніми на фіналі).

У цей день привітати переможців літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» прийшли зірки українського театру і кіно: народний артист України Анатолій Гнатюк, який одним з перших відгукнувся і допоміг конкурсу фінансово; актор, режисер та телеведучий Ахтем Сеїтаблаєв, який цього дня перебував на знімальному майданчику, але знайшов можливість зателефонувати, щоб привітати переможців і сказати, що його серце завжди з талановитою молоддю; актриса театру та телеведуча Даша Малахова знайшла час, щоб особисто привітати переможців; кримчанка, студентка Національної академії вокалу імені П. І. Чайковського Олесь Онопрієнко, вітаючи фіналістів, заспівала пісню про маму на слова Б. Олійника, а кримчанка Еліна Сукач прочитала «Думу про кобзаря» Данила Кононенка:

*Ой заграв кобзар гордочолій
На бандурі золотострунній,
І полинула трепетна дума
У піднебесся...
Розкрилялася, розливалася,
Давнім гомоном озивалася,
Давнім гомоном, лихом давнім
Та ще славою предків славних,
Гордославою України,
Що в народі живе й понині,
...на многая літа,
до кінця віка!..*

А члени журі та кіно-театральні зірки тим часом вручали заслужені нагороди переможцям. В номінація «Поезія» — за перше місце диплом лауреата, статуетку та грошову нагороду 1500 гривень отримала Дарина Плитник з Чернігівщини. Друге місце поділили Вікторія Пташинська (м. Вінниця) та Василь Єрмак (м. Київ) — дипломи, статуетки та по 1200 гривень «гонорару» кожному. Третє місце в номінації «Поезія» — у Ростислава Юрика з Черкащини (диплом, статуетка та грошова премія 1100 грн.). Ще двоє призерів у цій номінації — Олександр Андроник (Миколаївська обл.) та Сергій Дурицький (Київщина) отримали, крім дипломів та статуеток, грошові премії по 800 грн. Переможців у цій номінації вітали Василь Марсюк, Віктор Качула, Анатолій Гнатюк, Анастасія Дмитрук, яка звернулася до юних літераторів рядками свого вірша:

*Світлом будь! Не ховай лиця.
Задиhaється світ від зради,
А ти світлом будь до кінця,
Проти вітру іди до правди...*

В номінації «Проза» перше місце здобув Роман Бабій (Львівська обл.) і отримав у нагороду диплом, статуетку, премію 1500 гривень, кримські сувеніри від театральної студії «Світанок», а також книгу «Чорноморська хвиля» (про кримських україномовних письменників) та збірку творів переможців кримського конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» 1998-2007 рр.

Друге місце — у Мирослави Терещенко з Київщини (диплом, статуетка, сувеніри, 1200 грн.). Третє місце — в Анастасії Лимар з Харкова (грошова винагорода 1100 грн. та подарунки). Переможців у номінації «Проза» вітали улюбленці глядачів — відома телеведуча, актриса театру на Подолі Даша Малахова та народний артист України Анатолій Гнатюк разом з членами журі Олександром Гаврошем, Оленою Сайчук та Ольгою Лещенко..

Д. А. Кононенко у статті «Мово моя, доле моя» ще у 1993 році писав: «Без мови немає народу. Народ, який не має своєї мови, свого слова — німий! І тим прикріше, що у Криму, де проживає близько мільйона українців, так жорстоко і так цинічно зневажають їхні права. Бо ж хіба це не зневага, коли на території автономії немає жодної української школи, жодного дошкільного закладу, не кажучи вже про українську місцеву програму телебачення, українське книговидання. З великими труднощами, нарешті, почала виходити перша україномовна

газета «Кримська світлиця». Та заслуги в цьому місцевої влади ані на копійку. І чи не ганьба, коли в наш цивілізований час в Криму робиться все, аби перешкодити відкриттю одного-єдиного літературного музею Лесі Українки».

Ці слова, написані 20 лютого 1993 року, актуальні і сьогодні — варто лише замінити рік на 2016... Знову в Криму немає жодної української школи, радіо, телебачення, українського театру, під питанням існування музею Лесі Українки в Ялті, як і самої «Кримської світлиці». Тож підхоплюйте, юні публіцисти, той прапор, який стільки літ, до останнього свого подиху тримав у своїх руках поет і журналіст Данило Кононенко, котрий 10 років поспіль був головою журі літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!». У квітні минуло вже 24 роки, як Данило Андрійович написав своє полум'яне публіцистичне «Слово до кримських українців»:

*Українці мої!
Кримські браття у першій колінці,
Чом принишкли собі,
Ніби вас і нема в цій країні?
Ми ж таки ще живі,
Ми ж бо з вами таки українці,
І не втратили гідності,
І совість, і мову свою!*

В номінації «Публіцистика» перше місце здобула Діана Ахметова із Запоріжжя (диплом, сувеніри з Криму від студії «Світанок», книги, грошова винагорода 1500 грн.). Друге місце в Анни Цезар (Київська обл.) та Юстини Якимяк з Києва (подарунки та премії по 1200 грн.) Третє місце у Ольги Ковальчук (м. Керч) та Маркіяна Лехмана з Львівщини (сувеніри та премії по 800 грн.).

І ще одна — найголовніша нагорода чекала на переможця, її насамкінець оголосив та вручив голова журі Василь Марсюк. Гран-прі Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка отримала 13-річна Ілона Котовчик із села Сухоліси Білоцерківського району Київської області (грошова премія — 2300 грн.). Ілона надіслала на конкурс як поетичні, так і прозові свої твори, ознайомившись з якими, члени журі одногосно вирішили віддати найвищий приз цій маленькій талановитій дівчинці, у якої, сподіваємось, велике літературне майбутнє!

Ця весняна пора щедро на свята — Великдень, День ма-

тері, День вишиванки. І ще один День, який ми разом вписали в історію, День відродження літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» ім. Д. Кононенка.

...На сцені, де проходило нагородження, стояла велика корзина, наповнена яблуками — знаменитого сорту Симиренка, про чий долю стільки писала «Кримська світлиця», а студія «Світанок» ставила вистави.

*«Ой котилось яблуко
до порога рідного,
до порога рідного,
та й до дня погідного.
До порога рідного
яблука вертатимуть,
доки біля хати їх
яблуні чекатимуть...»*

Саме так у Києві, в театрі на Подолі, завершувався перший Всеукраїнський літературний конкурс «Ми — діти твої, Україно!». Головний редактор «Кримської світлиці» Віктор Качула з донькою Юлією заспівали авторську пісню «Яблуневий рік». Учасники літературного дійства брали по яблучку, а пісня звучала, як заклик — щоб мов яблучка до Матері-яблуні,

повернутися сюди наступного року з новими творами і талановитими переможцями чергового літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка.

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ
Київ — Сімферополь

*На фото праворуч: фінал
церемонії нагородження
переможців конкурсу
«Ми — діти твої, Україно!»,
Київ, театр на Подолі,
29 квітня 2016 р.*

ГРАН-ПРІ

Найвищу нагороду Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка отримала Ілона Котовщик, учениця 7 класу НВК «ЗОШ 1-2 ст.-дитячий садок», с. Сухоліси Білоцерківського району Київської області.

Ілона 2 роки займається в літературній студії «Поетичні озера», яка працює на базі Центральної районної бібліотеки в місті Біла Церква. Вона прислала на конкурс свої вірші та оповідання. У її творчому доробку є навіть віршована казка про Крим.

«Взагалі тема Криму для мене та моєї родини дуже близька. На півострові проживають мої тьотя, сестричка та дідусь, — пише Ілона. — Раніше ми (мама, я та мій брат-близнюк Паша) були там частими гостями... А от зараз... Врешті-решт, потрібно надіятися на краще, що я і роблю. Я написала казку, яку назвала «Нова легенда старого Криму». Дія відбувається десь у далекому майбутньому — дідусь розповідає своїй онуці легенду про те, як дві подруги — українка Марійка та кримська татарка Арзи здолали в Кримських горах змія — звільнили рідний край від «слимака». Як каже дідусь, «з тих пір пройшов не один вік — дві тисячі сімнадцятий був рік!» От я і молюся, щоб моя казка виявилася пророчою...».

Ілона КОТОВЩИК

НОВА ЛЕГЕНДА СТАРОГО КРИМУ

У сивих горах Криму жив чабан:
Старий дідусь і сивий, наче гори,
Безмежно край казковий свій любив —
Величні гори, волошкове море!

Дідусь-татарин в горах пас овець,
Поїв водою в сонячних долинах,
Ті гори як свої п'ять пальців знав,
Стежину кожну на засніжених вершинах...
Була у нього книга непроста:
Стара-стара — дісталась від бабусі,
Перекази й легенди сивих гір
У книзі тій бринять, неначе гуслі...
Онука чабана — мала Арзи
Частенько з дідусем ходила в гори,
Співуча, наче пташечка, була,
До кожної травинки заговорить:
— Привольні гори, любий сивий Крим!
Як радісно тут жити, як чудово!
Куди не глянь — краса і чудеса,
Величні гори, волошкове море...
Вночі, залізши діду під кожух,
Любила на вогонь вона дивиться:
Танцює, в'ється, клекотить, шипить,
Немов до неї, до Арзи, сміється...
Просила часто діда-чабана:
— Ти розведи багаття якнайбільше,
А сам із книги казку прочитай,
Найдовшу — і най-най-найцікавішу!
В старезній книзі — жовті сторінки,
Старі легенди, відгуки столітні.
Розбудить він їх дотиком руки,
Всміхнеться казка дідові привітно...
— А що ж тобі, онучко, прочитать?
Чи про русалку, що в затоці плаче,
Про гору, що зветься Роман-Кош,
Про одуда, який у лісі скаче?
— Ні-ні! Я чула і про те, й про се! —
Поправила Арзи чорняві коси, —
Про дівчину, що місяця несе,
Та іншу, що хреста на грудях носить...
Дідусь-чабан здивовано спитав:
— Ти звідкіля про них, онуко, чула?
— Пташина он на крильці принесла! —

Арзи і оком навіть не змигнула.
— Ну добре, слухай: то було давно,
Трьохглавий змії напав на наші землі:
Яскраве сонце в небі погасив,
Не зеленіють гори — чорні скелі...
Одна червона в змія голова:
Пекельним жаром дихає пащека,
Погляне люто — купа жаруків,
Дихне — вогненне пекло, люта спека!
А друга — синя, наче темна ніч,
Летять смертельні з неї гострі стріли,
О, друга голова — жаклива річ,
Її боялися, від неї всі тремтіли...
А третя — біла, як пустеля снігова,
Дихне — живе загине і залякне,
Потворна, хижа, біла голова,
Навколо все під поглядом тим блякне...
Скрізь сміх завмер, не чути голосів,
Затихла пісня, казка поперхнулася,
Наш Крим старий чи то заснув, чи й вмер,
Життя земне в пекельне обернулось...
...В аулі в горах дівчина жила,
Як кипарис струнка, завзята і хоробра,
Любила до нестями рідний Крим,
Душа гірська, натура вельми горда!
Подругу мала, ліпшу за сестру,
(Жила вона у селищі над морем),
Обоє мали душі золоті,
Ділилися і радістю, і горем...
Арзи-татарка в селище прийшла
І каже до подруженьки-сестриці:
«Чому ми вдома маємо сидіть?
Давай у ліс підемо по суніці!»
Дівча з села — Марійка синьоока
Хутчіш зібралась і з Арзи пішла,
Все вище, вище йдуть вони у гори,
Вперед, вперед їх стежечка вела...
— Марійко! Слухай, що тепер я знаю!
Здолати змія дід мене навчив,

От зараз ми дійдем до того гаю,
За гаєм скеля чорна височить...
Могутні Духи Гір живуть в тій скелі,
Вони підкажуть, змія як здолать,
Вони все знають, отже тільки треба
Про все у них гарненько розпитать...
Чи довго йшли, чи ні, аж ось і скеля
У небо чорним каменем стримить.
— Лише одне питання в нас до тебе:
Скажи, як злого змія нам спинить?!
Здригнулись гори і земля здригнулась,
Із надр землі луна йде голосна:
— Дівчаточка!!! На що ви замахнулись?!
Нехай вам допоможуть небеса!!!
Але ж чи досить є у вас звитяги,
Чи вистачить вам мужності, відваги?
Чи не здригнуться з жаху в вас серця?
Стоять потрібно буде до кінця...
— За рідну землю ми померти зможем,
Звільнити Крим від змія допоможем,
Серця у наших грудях полум'яні
І помисли в нас чисті, нездоланні...
— Ну, якщо так, то слухайте мене:
Існує Військо Світла осяйне:
Непереможна, непоборна рать..
От саме їх на поміч треба звать...
— Що це за військо, як його знайти?
На край землі готові ми іти!
Через пустелі вогняні й льоди,
Веди нас, Дух, до війська нас веди!!!
— Не треба вам, дівчата, мандрувати,
Не треба війська вдалині шукати,
Бо Військо Світла у серцях живе.
Це — все велике, світле, осяйне.
Пекельний змії — то все лихе і зле,
Все те, що вільно дихать не дає...
Якщо удасться Світло вам звільнить —
Страшний дракон в ту мить в огні згорить!
Задумались дівчата: що ж робить?

Як рідний край від лиха боронить?..
Аж раптом чують, що земля двигтить,
Страшний дракон над горами летить...
З пащек летять вогонь, залізо, лід...
Ще трохи — і загине весь їх рід!
Шепочуть Духи: — Амулет є в нас,
Він виконає будь-який наказ!
Ви зможете покликать Світле Військо,
Але... Дракон вже тут, вже поряд, близько...
— Кажіть, що треба, ну кажіть, скоріш!
— В ту ж мить сама ти в полум'ї згориш!
Собі рятунку навіть не проси —
Своє життя взамін ти віддаси...
— Хай буде так! Давайце амулет!
Наказ віддам йому в один момент!
Марійко, ти біжи хутчіш, тікай!
Прощай, сестрице, лиш мене не забувай...
Арзи рішуче руку простягла:
— Давайце, Духи, амулет мені
І я, і змій — ми щезнем у вогні...
— Е, ні, Арзи, це так не буде діла!
Лиш ти одна така хоробра й сміла?!
Давайце, Духи, амулет мені!
Не осоромлюсь я в останній цій борні...
Марійка вперто руку простягла:
— Покличу Воїнів, врятую світ від зла!
Тікай, Арзи, подруга і сестра,
Я буду тут: була вже не була!
Мені допоможуть ангели святі,
Господь всміхнеться в неба висоті:
Святе то діло — вмерти за свій край,
Це подвиг, це дорога в світлий рай!
Марійка хрестик стиснула в руках —
Свята відвага світитися в очах...
— Зі мною мій, Арзи-сестричко, Бог,
Він вкаже путь мені до перемог...
— Мій Бог також мені покаже шлях! —
Татарка стисла місяця в руках, —
— Мої святі підтримають мене,
Нікого його доля не мине...

Я з роду мужніх лицарів-татар,
Моя душа — дідів-джигітів дар!...
— І я нащадок славних вояків,
Онука я хоробрих козаків!..
Удвох дівчата руки простягли:
— Ми будем разом ворогам назло!
Їх хрест і місяць світяться в руках,
Відвага — як вогонь горить в очах...
Громи загуркотіли навкруги,
Втопило море в піні береги,
Із надр землі почувся тихий дзвін,
Він ріс і ріс, аж потім заgrimів!
У небі темнім світло розлилось,
Рясним дощем на землю полилось,
А в світлі тім з'явилась мужня рать:
У вік-віків її не подолать!..
Вже Військо Світла стало на землі,
Горять їх очі зорями в імлі,
А за плечима мають два крила:
Одне блакитне, мов ясні моря,
А інше — наче сонця промінці,
Вогнем тризуби світяться в руці...
— О, Світле Військо! Воїни Добра!
Ви світлоносці, вісники тепла,
Врятуйте нас, врятуйте ви наш край,
Спаплюжив змій квітучий дивокрай!
Страшний зміюка нищить все навколо,
Страждає люд, повсюди плач, неволя....
Арзи й Марійка плачуть і голосять,
Свою Вітчизну врятувати просять...
— Не плачте, любі сестри, проженим!
Страшного змія в пекло заженем!
От тільки того змія покажіть,
Впізнати нам його допоможіть...
— Так он же він, страшило, он сидить!
З пащек смертельне полум'я летить...
А де ж це змій подівся?! Оце так!!!
Хіба ж це змій — якийсь бридкий слимак!
Хіба ж це змій — якийсь хробак сидить,

Вже й не реве, а тільки скавулить...
Такий малий, плюгавенький ще й лисий...
Пацюк рудий, якась чужинська криси!
То, може, не було дракона злого,
За нього мали карлика смішного?!
А думали усі — дракон, зміюка!!!
А це ж слимак — бридка, гидка тварюка!
Слимак плюгавий вереском кричить:
— Володар світу може вас провчить!
Але всміхнулось сонце угорі —
«Володар світу» щез з лиця землі...
Сміялись всі: дівчата й Світла Рать,
І Дух Гірський почав теж реготать:
— Оце так-так!!! Оце так штука!!!
Та на майбутнє буде нам наука:
Якщо пліч-о-пліч стати у борні —
Страшні дракони зробляться малі,
Де дружба, самовідданість, любов —
Там в слимака обернеться дракон...
...З тих пір води чимало утекло,
Давним-давно здолали люди зло,
Живуть в легендах Світлі Вояки,
Про них запам'ятали на віки...
Дівчата ті живуть в людських серцях,
Їх імена — у наших іменах,
Ось і тебе назвали, як її...
Арзи відкрила очки смоляні:
— Я буду, діду, зовсім як вона!
Смілива, добра... — Сонна, як сова...
Мостися спати, ніч уже глуха!
А ти товчешся й скачеш, як блоха!
— Ну добре, діду, буду я вже спати,
Але ще одну річ я хочу знати:
Коли це сталось — скажеш ти мені?
Було, мабуть, це в сивій давнині...
— Чи я згадаю, то давно було,
Води з тих пір багато утекло...
Так-так, Арзи, пройшов не один вік...
Дві тисячі сімнадцятий був рік!

БОГ ВІЙНИ

Могутній бог війни
Збирає дань криваву,
Свинцевий сіє дощ,
Запалює заграву...
Бабусі на Донбасі
Спалив і мальви, й хату,
А в хлопчача з Полтави
Забрав назавжди тата...
Маринка із Одеси
Жила собі щасливо:
Стрічала сніг пухнастий,
Чекала срібну зливу...
Бездушний бог кривавий
Прийшов в її родину:
Із чорної печалі
Дівча вдягло хустину...
Листи колись писали
До Дідуса Мороза
Данило, Іра, Соня,
Арзи, Павло і Роза.
Прохали подарунків
Яскравих під ялинку,
Тепер вони благають
Не бачить ту хустинку...
Щоб мамі і бабусі
Хустки завжди носили
Червоні, білі, жовті,
Малинові і сині...
Війни могутній боже!
Уже я не дитина,
Що хочеш забирай ти:
Ось іграшок корзина,
Бери собі «мобілку»,
Сторінку в «Інстаграмі»,
Але не смій, ти чуєш?! —
Забрати сина в мамі...
А знаєш, чорний боже,
Тебе я не боюся!

Не плачу я ніколи,
 Назло тобі сміюся!
 З дівчатами зробили
 З паперу і блискіток
 Маленьких янголяток —
 В них частка серця діток...
 Послали обереги
 Бійцям на допомогу,
 Несе крилате військо
 Погибель злomu богу...
 Війни кривавий боже,
 Невже не розумієш!!!???
 Програєш дуже скоро,
 Дарма ти шаленієш...
 Якби казки читав ти
 Дитячі, добрі, світлі,
 То знав би, лютий боже,
 Закон існує в світі:
 Добро завжди здолає
 Війну, біду і зло,
 Проб'ється через камінь
 Надії джерело...
 Ти зовсім не могутній:
 Смішний і недоречний.
 Здавайся, лютий боже,
 Тому що ти... приречений!..

ДОБРИК КРОКУЄ ПЛАНЕТОЮ

Це історії про Добро, про його прояви в різних життєвих ситуаціях і, головне, про те, що місце для добрих вчинків є завжди...

* * *

З вистрибом біжить дівчинка Добринка стежиною. Ось з розбігу перестрибнула через рівчачок, ось намагається спіймати сонячного зайчика — пустуха та й тільки! Весела дівчинка — жвава і рухлива. А ще ж настрої просто чудовий: Добринка поспішає до подруги на день народження. Приодяглась дівчинка на славу — прямо принцеса! Платтячко розкішне на ній з великим бантом, на голівці опатний капелюшок з квіткою,

*Ілона Котовщик з матір'ю, братом і членом журі конкурсу
 Олександром Польченком*

на ніжках панчішки з мереживом... А черевички — так то справжнє диво. Блискучі, лаковані, на невеличких підборах... Як у дорослої! Так і виблискують на сонечку. А коштують майже як кристалеві черевички Попелюшки. Але мама Добринки каже, що вона не фея — нових не начаклує. Так що наказала строго-настрою бути охайною і не забруднитися.

Аж раптом прямо серед дороги бачить дівчинка величезну калюжу, на середині якої безпорадно борсається сліпе кошеня... Зупинилась Добринка. Калюжа глибочезна та брудна — справжнє болото, а на Добринці новий празниковий одяг, лаковані черевички... Завмерла лиш на мить дівчинка, бо кошеня почало захлинатися... «Жодний найпрекрасніший одяг, наймодніші ганчірки, супермодні черевички не варті чийогось життя» — сама собі твердо сказала Добринка і рішуче кинулась рятувати котика...

* * *

На березі теплого південного моря ніжиться на сонечку спортивної статури юнак Добриня. В нього сьогодні щасливий день: він на «відмінно» склав усі іспити в університеті і отримав диплом з відзнакою. Попереду все життя і так багато

грандіозних планів на майбутнє! Сонце, море, пальми — яке прекрасне життя! По морю пливе човен — в човні веселі за-смагли дівчата. Набігає хвиля, мить — і човен перевернувся. Пляж застиг, заціпенів. Човен далеко від берега, море бурхли-ве, плисти далеко і страшно... Одна дівчина вчепилася за борт перевернутого човна, а інша зникла серед хвиль... «Врятуйте мою сестру!!!!» — відчайдушний крик несеться над морем і розбивається об скелі байдужості... Почувся плеск води, ду-жими руками розрізає хвилі парубок Добриня, пірнає на гли-бину... Дівчини ніде нема, темніє в очах, не вистачає повітря, легені печуть вогнем... «Всі ж зробили вигляд, що не чують, не бачать, не вміють плавати... Чому ж ти так не зробив?.. — б'ється зрадлива думка. — Ти ж навіть не знаєш тих дівчат, яка тобі різниця? В тебе попереду ціле життя... — нашіпту-вав бридкий голосок...» Ні!!! Байдужість — це найстрашніше явище на світі! Сказано ж: не бійся друзів — в крайньому випадку вони можуть зрадити, не бійся ворогів — в крайньо-му випадку вони можуть вбити, а бійся байдужих — це з їхньої мовчазної згоди на світі існують зради та вбивства...» Хапнувши повітря, Добриня вперто пірнає десятий, двадца-тий, двадцять п'ятий раз... Здавалося, пройшла ціла вічність, перш ніж знесилений Добриня виніс із води непритомну дівчи-ну.... «Дихай! Ну давай же, дихай!!!» — як заклання повто-рював парубок. Дівчина здригнулася і відкрила бірюзові, як море, очі...

* * *

Страшенний землетрус пронісся далекою острівною краї-ною... Тисячі людей загинули, тисячі лишились без домівок, сотні поранених, покалічених. Лежать в руїнах міста і села. Під страшними завалами тисячі ледве живих людей сподіва-ються на порятунок... Медсестра Добрічка прибула на дале-кий острів разом з командою рятувальників. На рідній Укра-їні на неї залишились чекати синок Іванко та донечка Марій-ка. Страшна картина розгорнулася перед очима молодої жін-ки: всюди горе, розруха, страждання, сльози, смерть... І без-межна віра людей в те, що їм допоможуть, порятують... Пра-цює команда рятувальників вдень і вночі, без сну, відпочинку, їжі... Залишки невеличкого будинку на околиці... Біля руїн ридає, голосить поранена молода темношкіра жінка... Мова

чужа, але Добрічці перекладач не потрібний — під завалами залишилось немовля цієї нещасної жінки... Не чекаючи інших рятувальників, без роздумів кидається Добрічка під завали, знаходить шпаринку, пробирається на ледь чутний писк ма-ляти... Все навколо тріщить, сиплеться і ледве тримається купи...» На тебе вдома чекають діти... Яке тобі діло до цієї темношкірої жінки і її дитини? Якщо ти загинеш, то твої діти залишаться сиротами. Покинь це чуже дитинча і тікай звідси негайно!!!» «Чужих дітей не буває!» — сердито і голосно відпо-відає Добрічка тому підлому шепоту, який мимоволі звучить у неї в голові, і, зриваючи нігті, розкидає купи каміння, проби-вається на затихаючий плач дитяти, розуміючи, що відлік часу пішов на секунди... Вся закривавлена, в подертому одязі вибирається Добрічка з під завалу, притискаючи до грудей темношкіре дитинча. З криком радості, зі сльозами припадає до неї темношкіра чорноока жінка: «Дякую, сестричко!» — ридає чорнявка чужою мовою. Але блакитноока і чи то біля-ва, чи то враз посивіла українка Добрічка її прекрасно ро-зуміє...

* * *

Старенький, сивий дідусь Добродій клопочеться на вигоні край села: копає ямки, носить відрами воду, возить скрипу-чим возиком добриво — садить дідусь садок. Рядами вишику-вались яблуньки, сливи, груші, вишні, горіхи... Знайшлося місце в дідусевому саду і гостям заморським — красуються персики, айва, черешні... Навіть декілька деревцят морозо-стійкої хурми виклопотав дідусь Добродій у свого давнього друга з Кримського ботанічного саду. Важко дідусеві, не ті вже літа... Раз по раз витирає піт з чола, натрудженими, мозолистими руками розтирає поясницю... Стомився дідусь... «Ну і навіщо це тобі? Дев'яностий рік пішов вже тобі, дідуга-не!» — сам до себе бурчить дід. — Скільки ще тобі зозуля накує? Ну рік, ну два.... Чи скуштуєш ти отих вишень та груш? Чи, може, хурми заморської діждешся? На твій вік і того, що в тебе є, вистачить... — крутиться в голові думка. — Ляж та спочинь краще...» Але, вперто труснувши сивою чуп-риною, дідусь Добродій продовжує свою роботу: «Не мені, так дітям, внукам дістанеться... Без діла цей пустир стоїть край

села — сад виросте на диво... Хай родить на радість людям! З'їсть добрий чоловік яблучко чи й фрукта заморського — мене, старого, згадає... А як не згадає — то хай і так їсть на здоров'ячко...»

* * *

Збігали дні, за ними ночі, весна наздоганяла літо, осінь — зиму. З маленької дівчинки Добринки виросла доросла файна дівчина, а зі сліпенького безпорадного кошеняти — здоровенний і поважний котяра Плавунець (не геть підходяще ім'я для кота, але ж ми пам'ятаємо, де його знайшли...) Довгі роки Плавунець добросовісно виконував свої прямі котячі обов'язки: рятував добро своїх господарів від гризунів. Аж якось одного разу, після зливних дощів, прорвало серед темної грозової ночі дамбу, яка знаходилась неподалік того села, де проживали Добринка й Плавунець. Грізні потоки води неслися на спляче село, ніхто з людей не підозрював про небезпеку. Лише один Плавунець за допомогою свого шостого, сьомого, сорок сьомого чи якогось іншого котячого чуття дізнався про загрозу. Піднявши страшний нявкіт, вереск та ревище (тим самим довівши всім, що він дуже близький родич царя звірів), він розбудив не тільки свою любу господиню, а й весь куток. Сусіди встигли попередити інших сусідів, викликали загін рятувальників... Село було врятоване від повені завдяки котові (який, звісно, став національним героєм), якого колись небайдужа дівчинка рятувала з калюжі, не побоявшись забруднити нові лаковані черевички...

* * *

Юнак Добриня закохався в дівчину з бірюзовими очима, ту саму красуню, яку він, ризикуючи власним життям, врятував із розбурханого моря. Невдовзі вони одружилися. Сестра врятованої дівчини частенько розповідала своїм племінникам — сином юнака Добрині та бірюзовою красуні — як їхній герой-тато врятував її та їхню маму. Запала розповідь в серця та душі трьох хлопчиків — проросла зернятами стремління до добра. Старший син пішов працювати вогнеборцем — не одна сотня перемог над вогняним змієм на його рахунку! Середульций син став лікарем — і вдень, і вночі поспішає на допомогу до всіх хворих та страждених. А наймолодший син став ря-

тувальником, і коли в далекому гірському селі після зливних дощів прорвало дамбу, саме він зняв з горища красуню Добринку, яка тримала на руках великого і поважного кота-героя. Два герої — кіт та юнак — глянули один на одного і прийшли до висновку, що тепер захищати тендітну Добринку від мишей, пацюків, повеней та інших напастей вони будуть разом.

* * *

З часом острів'яни на тропічному острові відбудували міста і села, життя увійшло в звичне русло. Чорноока темношкіра жінка та її синок, врятований колись «синьооком янголом» — так прозвали Добрічку на острові — розпочали пошуки своєї рятівниці. На почесному місці, біля зображень їхніх богів, стоїть стара пожовкла фотокартка... Якийсь кореспондент зробив той знімок: зруйноване місто лежить в руїнах, біля понівеченого будинку — дві жінки: синьоока білявка простягає темношкірій острів'янці чорненьке кучеряве малятко, яке перед цим з таким теплом пригортала до серця... В усіх кутках безмежного Інтернету побувала ця фотокартка. «Сестро, відгукнись!» — летить заклик. І через багато років одна дівчинка зовсім випадково потрапить на сайт розшуку людей, і зовсім випадково впізнає у синьоокій рятувальниці свою бабусю Добрічку — ту саму бабусю, яка пече смачне печиво і плете теплі шкарпетки... Вони знову зустрінуться — чорноока острів'янка і синьоока українка. Син чорнявки пригорне до грудей свого янгола, заплаче і зашепоче: «Дякую, моя друга мамо!» Дві жінки, такі різні і такі схожі — обидві мами — обіймуться і знову, як і колись, зрозуміють одна одну без перекладача, адже мова добра зрозуміла всім! «Весь вік я за тебе молилася, сестро, і буду молитися до кінця своїх днів...» Молилась острів'янка своєю мовою і до своїх богів, але молитви, які йдуть від серця, як і мова добра, всім богам зрозуміла без перекладу... Врятований хлопчик, а нині дорослий чоловік, назве своїх сина та дочку на честь дітей своєї рятівниці. І ось на далекому острові біжать у школу темношкірий Іванко і його чорноока сестриця Марійка з афрокосичками... Пам'ять про «синьоокого янгола» жива в тих краях і по цей день. Головна лікарня столиці названа в честь відважної українки — «Добрічка». Проросли зерна доброти в теплом тропічному кліматі....

* * *

Садок, посаджений дідусем Добродієм, виріс великий та пиш-
ний. Всі до одного деревця прийнялись і почали плодоноси-
ти. Навіть заморська хурма улита золотими плодами стоїть...
Чудасія, ви скажете? Гнуться віти від щедрого врожаю: черво-
нобокі яблука, сріблясті сливи, пухнасті персики... Родить
садок на радість людям. А колись тут, подекують, було пус-
тирище... А навколо краса яка: сосновий бір шумить, річечка
пісень співає, повітря таке, що дишеш — не надишешся! Якось
одного разу проїжджав тими місцями молодий талановитий
лікар. Зайшов у Садок діда Добродія — так ті місця в народі
прозвали — і зрозумів, що закохався в тутешній край наві-
ки... Вирішив втілити в життя свою давню мрію — відкрити в
цих місцях дитячий реабілітаційний центр. Старший брат лі-
каря — пожежник — стільки разів розповідав йому про дітей,
які постраждали від пожеж, і як їм потрібна допомога. Менший
брат — рятувальник — також багато розповідав про постраж-
далих дітей під час повеней, штормів, селевих зсувів, земле-
трусів... Таки домігся свого молодий лікар: скільки кабінетів
обходив, скільки порогів оббив, скількох міністрів на ноги
підняв — того ніхто не знає. Але через декілька років біля
Садка діда Добродія виріс дитячий реабілітаційний центр. Так
і назвали його: «ДОБРО ДІЙ». Кого там тільки не було на
відкритті! Професори медицини, знамениті медики, світила на-
уки... Разом з однією із делегацій, яка прибула із далекої
острівної країни, приїхала молода, але дуже талановита дів-
чина — дитячий лікар. Підійшов до неї знайомитися голов-
ний лікар центру «ДОБРО ДІЙ»: «Мене звати Іван» — відре-
комендувався він. «А мене Марійка, — білозубо посміхнулася
темношкіра красуня. — А мого брата — он він третій право-
руч в нашій делегації, він також медик, практикує в хірургії
— звати як і вас — Іванко». Здивуванню нашого героя не
було меж, з подивом переводив погляд він з чорношкірої кра-
суні на її брата: такого ж темношкірого, як і сестра, високого
парубка в білیم халаті... «А чому ж так? Розкажіть, якщо,
звісно, не секрет!» «Я вам розповім. Це дуже цікава історія.
Колись давним-давно на острові, на якому ми живемо, стався
великий і страшний землетрус...»

* * *

В садку діда Добродія впало достигле яблуко... Маленька,

на перший погляд, безпомічна насінинка проросла у вологому
грунті і з неї проклюнулось молоде деревце. Свого часу і це
деревце стане могутнім красенем...

Маленькі зернятка добра проростають найдивовижнішим
чином, переплітаються долі різних людей.

Біди проносяться над планетою: війни, урагани, повені,
хвороби, цунамі, шторми... Але поки дівчинка Добринка не
побоїться забруднити нові лаковані черевички, рятуючи без-
порадну тваринку, поки юнак Добриня без роздумів кидається
в бурхливе море, рятуючи незнайомих дівчат, поки — жінка і
мати — Добрічка, ризикуючи своїм життям, повзе в кам'яні
завали, рятуючи чуже дитя, поки дідусь Добродій садить, вми-
ваючись потом, сад, з якого йому, можливо, не доведеться
скуштувати жодного плоду, — доти нам не страшно жодне
лихо. Зерна доброти ростимуть без упину, вони вічні.

Пам'ятаєте дитячі казки?

Добро завжди перемагає зло.

І це — істина.

*Р.С. Ілона зробила приписочку, що придумувала «Добри-
ка» разом зі своїм братом Павлом, тож вважає його своїм
найріднішим співавтором!*

Ілона Котовиц з братом Павлом

ПОЕЗІЯ

Лауреат першої премії — Дарина Плитник, 14 років, учениця Сосницької районної гімназії ім. О. Довженка, смт. Сосниця, Чернігівська обл.

Дарина ПЛИТНИК

БУДИНОК

Стоїть будинок сірий
вдалині,
Стоїть, горює
і немовби плаче.
Не вікна — очі в нього,
темні та сумні,
Стоїть і погляда на всіх
неначе.

Покинутий будинок вдалині
Пустив у глибину своє коріння.
Він — наче темна круча навесні,
Стоїть і очища своє сумління.

Тут жах творивсь негаданий давно,
Такий, що застигає кров у жилах,
Вона лилась тут, як густе вино,
І страх літав на соколиних крилах.

Стоїть він самотньо на горі,
Самотній, тихий, з чорними очима,
З тяжким камінням горя на душі,
Із долею тяжкою за плечима.

ВІРА

Прости мені, Боже,
Мою непокірність,
Невірність, непевність прости.

Прости, що лукавлю,
Що віру я ставлю —
Як засіб сягання мети.
Пороки мої невблаганні
Та й годі,
Мій дарма талант пропаде.
Прости і за те,
Що при кожній нагоді
То сумнів, то дурість росте.
Я вірю у Тебе
В глибинах душевних,
В таких, що ніхто не знайде.
Ніхто не шукає,
Ніхто і не знає,
Та час мій вже скоро прийде.
І скоро вже, скоро
Я стану собою,
Полину, як вільне пташа.
І стане за мене,
І стане до бою
Моя невмируща душа.

* * *

У шелесті дібров
Я чую голос долі,
Вона мене веде
У вічності туман,
Я хочу в ті світи,
Забуті поневолі,
Де над людьми панує
Безмежний океан.
Немає місця злу
У тих світах чарівних,
Де є лише печаль
Глибока та густа,
Оплакують там світ,
В якому немає вільних,
Той світ, в якому панує
Безмежна ворожда.

ТАРАСОВА ЗОРЯ

Сплять поля, сплять луги,
Сплять засмучені гори,
Сплять ліси, сплять степи,
Сплять минулі роки,
Лиш народжений син
Із ярма, із неволі,
Тільки він, сам один —
Той, хто збудить віки.
Вітер полем гуля
По бадиллю, між квітів,
Він не відає зла,
Він не знає й добра.
Та як геній родивсь,
Вітер нам, своїм дітям,
Вістку добру приніс —
Україна жива!
Як митець народивсь,
Зірка в небі палала.
То талант пробудивсь —
Й пісня вільною стала.

СПАСИБІ ВАМ ЗА ПЕРЕМОГУ

Ми вдячні вам за перемогу,
За віру в сонячне життя,
Це ж ви проклали нам дорогу
У світле, мирне майбуття.

Жорстокість, крові ріки, горе
Серця розбили назавжди.
Печалі та тривоги море
І стогін: «Сину, не ходи».
Налякані, тремтячі люди,
І душ пропащих тисячі.
Ніхто ніколи не забуде,
Як діти плакали вночі.

Неначе до хреста прибиті...
Молитви, повні каяття...

Чи ще боротись в цьому світі,
Чи каменем — у забуття?

Ви повернули нам свободу,
Кажу я зараз без прикрас,
Серця українського народу
Безмежно вдячні повсякчас

За небо синє, лазурове,
І радості чудову мить,
За розмаїття веселкове,
І пісню, що в душі бринить.

За волю, правду і надію
Ви йшли на смерть за нас усіх
І пронесли у грудях мрію
Про мир й Вітчизну у красі.

Ви вгамували біль, тривогу,
Подарували людям світ.
Спасибі вам за перемогу,
Вас не забудуть сотні літ.

* * *

Хто нашіптує слова
В темряві глухої ночі,
В тій, в якій не бачать очі,
Не сприймає голова?

Хто краде мої думки?
Чом душі моєї двері
Ось відкриті на папері
І складаються в рядки?

Чом вірші мої складні,
Наче фрази на івриті,
Чи прості, як ликом шиті? —
Це ввижається мені?

Чом багато так питань?
І де відповідь шукати?
Чи багато ще чекати
Нерозгаданих завдань?

Може, душу відпустить,
Чи тримати біля себе?
Може, благодать із неба
Треба серцем заслужить?

Переможниці в номінації «Поезія» Дарина Плитник (праворуч) і Вікторія Пташинська з народним артистом України Анатолієм Гнатюком

КОЛЯДКА

Колядую-колядую вам на радість,
Колядую-колядую вам на втіху.
Ой щоб ви були багаті,
Чим багаті, тим і раді,
Хай колядка моя лине вам під стріху.
Колядую-колядую вам на віру,
Колядую-колядую вам на вдачу.
Ой щоб ви були здорові,
Дай вам, Бог, добра й любові,
І хай успіх лине з вами на додачу.
Колядую-колядую вам на долю,
Колядую-колядую вам на весну.
Ой щоб ви були щасливі,
Дай Бог жита вашій ниві,
Щоб вам радості врожаю та й принесли.

* * *

Злови мені зірку,
Дістань її з неба,
Одну, особливу,
А інших не треба.
Хай місяць відпустить
Її на хвилинку —
Я просто побачу
Свою половинку.
З небес я упала,
Тепер же страждаю,
Не можу піднятись,
Тебе я благаю:
Дістань мені зірку
Хоча б на хвилинку.
Мою особливу,
Мою половинку.

Лауреат другої премії
в номінації «Поезія»
— **Вікторія Пташинська,**
16 років, учениця загальноосвітньої школи І-ІІІ ст.
№ 8, м. Вінниця.

Вікторія
ПТАШИНСЬКА

ТАКОЮ НАПИСАНА ДОЛЯ

... Я йду росяною доріжкою
Крізь терни у напрямку зір.
Крокую сміливо,

мов кішка я.
Минулим пахне ефір.

Із заходу віє змін вітер,
І змішує «зараз» і «там».
Обожнює плутання літер
Забутих, старих телеграм.

Навколо росте рута-м'ята,
Лаванда, пахучий чебрець...
Сміюсь. Це для мене мов свято,
Що має щасливий кінець.

Такою написана доля —
Зривати квітки з шипами,
Чекати життя все на волю,
Й боротися з бур'янами.

ТВОЄ ОЧІКУВАНЕ ЛІТО

Я вже в дорозі. Йду до тебе.
Дарую сонце, зелень, квіти.
Летить дзвінкий пташиний щебет
В твоє очікуване літо.

Побачення чекаю мовчки.
Повір, сумую до нестями.
Ще трошки, і тремкі листочки
Розквітнуть разом із серцями.

Мандрую нескінченним небом,
В повітрі пахощі розлито.
Цей запах — калачів і меду —
Довгоочікувано-літній.

ПТАХИ У ПОЛЬОТІ

Ми всі — неначе птахи у польоті.
Хтось проти вітру все життя летить.
Гальмує часом хтось на повороті,
В повітрі, як листочок, тріпотить.

Ми у повітрі вже не перший місяць,
А у польоті не останній рік.
Нам не потрібні компаси й таблиці,
Ніколи ми не звернемо у бік.

Що б не казали, ми — велика зграя.
Хоч лідери попереду завжди.
Наш шлях далекий — небеса без краю,
Наш навігатор — зоряні сліди.

КАВА З КАРДАМОНОМ

Мені, будь ласка — каву з кардамоном.
Вона рятує від депресії та панік.
Без неї — як король без свого трону,
Такий собі, малесенький Титанік.
Зробіть гарячу! Щоб зігріти смуток в серці.
І запах.. Запах затишку та мрій!
Під мелодичні фортепіанні звуки терцій,
Приборкати шаленство своїх дій.
Мені, прошу вас — каву з кардамоном.
Морозива ще можна, як завжди.
І не забудьте про шматок лимона!
Без кислоти в житті добра не жди.

Голова журі конкурсу поет В. А. Марсюк вручає нагороду юній поетесі Вікторії Пташинській

Я НАПИШУ ТОБІ ЛИСТА...

Так щиро, більше як ніколи,
Я напишу тобі листа.
І пролунають знов і знову,
До серця дійдуть ті слова,

Думки чорнилами страждають.
Я все життя тобі пишу.
Тебе, як янгол в небі знають,
Тут, слово «мама» залишу.

Ти не належиш цьому світу.
Мене цікавить лиш одне:
Чому я виросла так швидко?
Чому дорослість не мине?

Дорослим бути — як хвороба.
Та не лікується ніхто.
Можливо, це тому, що мода,
Така завелася давно?

Дитиною я хочу бути.
Матусю, поверни назад!
Щоб все наразі зле забути.
І повернутись в листопад.

Закінчую та ставлю кому,
Ми разом будемо завжди.
Не зрозуміти більш нікому...
Люблю тебе,
лиш тільки жди.

МОЯ МАЛЕНЬКА АУДИТОРІЯ

Моя маленька аудиторія,
Сижу і дивлюся в вікно.
В житті, як всюди, нудна теорія,
Складає моє чорно-біле кіно.

У кронах дерев ховається Сонце.
Сумує холодна планета.
По вулиці тихо іде незнайомець,
Викурює сигарету.

Я тут, маленька моя територія.
Лікуюся чаєм зеленим.
Уголос читаю «Всесвітню історію»
Стареньким, задумливим кленам.

А на підвіконні стоять фіалки,
Ці пані завжди зверхньо-дивні.
Здивовано дивляться крізь фіранку,
Чаклунки мої темно-сині.

**Лауреат другої премії
в номінації «Поезія»
— Василь Єрмак, учень 10-Б
класу ліцею №157 м. Києва.**

Василь ЄРМАК

НАРОДЕ МІЙ

Народе мій, великий і єдиний!
Народе мій, оспіваний в піснях!
Народе мій, ти саяво України,
Духовність та,

що квітне у серцях!

Пишаюся тобою, мій народе,
І прагненням твоїм

до боротьби —

За правду, за надію,

за свободу,

За мир і спокій в небі голубім!
Народе мій,

великих справ окраса,

Ти встав з колін

і в майбуття ідеш,

«Борітеся — поборете!» — Тараса

Живі слова на прапорі несеш.

Вони звучать із голосу Шевченка

До українців — дочок і синів...

У них любов до України-неньки,

Безмежний гнів у них до ворогів.

БРИНЯТЬ ЧУТТЯ

У СЕРЦІ МОЛОДІМ...

Бринять чуття у серці молодім,
Підносять на вершину дух свободи.

Це — святість Української землі,

Це голос правди нашого народу.

Це пісня з повиточку немовля,

Це мова від матусі — ніжна й мила,

Це рідний край, і це твоя земля...
Я — українець, я — це дух і сила!
На зріст увесь піднявся і не гнусь
Перед ординцем, що іде супроти.
Я — українець! Я за край свій б'юся
І ворога зумію побороти —
І духом, й словом, сонцем, що сія
Мені в дорозі за мою свободу,
І правдою. Моїм святим ім'ям:
Я — українець! З роду і від роду!

СЬОГОДНІ, МАМО, ЗНОВУ БУДЕ БІЙ

Сьогодні, мамо, знову буде бій,
Можливо, найзапекліший, останній...
Та ти не плач, нехай в сльозі прощальній
Засвітиться — син повернеться твій
Додому, до твого тепла у нім.
Страшну утому зніме з плеч і серця...
Заграє в домі скрипка — розіллється —
Все добре, що не вбите на війні.
Така війна уже була колись,
Коли в огні палала Україна,
Коли фашист нас ставив на коліна,
Та не поставив — сам вогнем заливсь.
Сьогодні в Україні йде війна,
З Кремля волають так несамовито.
Нас прагнуть поневолити і вбити,
Та відступати не годиться нам.
Найкращі юнаки ідуть у бій...
Війна ця хижа, злий, підступний ворог,
Він хоче Україну стерти в порошок, —
Та сам загине в гніві і ганьбі.
Ми не здамося, мамо! В дні біди
У журавлиний стрій зйдемося миттю.
І буде ворог знищений, розбитий!
За Україну встанем, як один!

Лауреат третьої премії в номінації «Поезія» Ростислав Юрик народився і живе хоч і в невеликому, але дуже мальовничому місті Кам'янка, що на Черкащині (найближчий земляк Данила Кононенка!). «В нашому місті, — пише Ростислав, — бували О. С. Пушкін та П. І. Чайковський, любили тут гостювати і декабристи. Може, саме тому дух творчості та мужності досі блукає тихими алеями нашого міста.

На відмінно навчаюсь у 5-В класі Кам'янської ЗОШ № 1, з 5 років займаюсь шахами та дзюдо, відвідую танцювальний колектив та навчаюсь у ДМШ ім. П. І. Чайковського по класу фортепіано. У вільний час складаю вірші та пишу казки, мрію видати власну книжку та прославити своє місто».

Ростислав ЮРИК

ШЕВЧЕНКО

Малий хлопчина —
Український син,
Великий син нескореного роду!
Він у віршах повідав на весь світ
Про мужність й силу
нашого народу.

Шевченко — Геній! І його ім'я
У серці кожного із нас лунає.

І до Чернечої гори уже десятки літ
Вклонитися йому всі поспішають.

МОЄ СЕЛО

Така краса лиш в Україні милій,
Де мальви під вікном рожеві й білі,
Де сонячне проміння у росі,
Де з усіма вітаються усі.

Тут тихі вулички і батьківський поріг,
Тут рани серця гояться навек.
Тут пахне житнім хлібом й молоком,
І все це називається моїм селом.

Де б ти не був, куди б не їхав ти,
Та стежка приведе тебе сюди,
Бо тут твій рід, бо тут твоя душа,
Колиска щастя, ніжності й тепла.

МОЯ УКРАЇНА

Я люблю Україну і буду любити,
Мою милу, прекрасну, єдину.
Я люблю Україну, всім серцем люблю,
І не хочу, щоб хтось у нас гинув.

Я не хочу, щоб плакали мами навзрид,
І щоб рвались серця їх від болю.
Я не хочу, не хочу, не хочу так жити!
І надіюсь на щастя і долю.

Хай проснуться байдужі пани навкруги,
Що не бачать, не чують, не знають.
Хай підніметься наша країна з колін
Зацвіте, оживе, заспіває!

Хай любов об'єднає усіх навкруги,
Львів, Тернопіль, Донецьк, Севастополь.

Хай ніколи, ніколи на нашій землі
Кров не ллється жажливо й жорстоко...

* * *

Присвячується воїнам АТО

Не дивіться на нас, ніби ми ще малі,
Так на перший лиш погляд здається.
Ми змінились давно, і умиль підросли,
По-дорослому серце в нас б'ється.

Наші мрії і справи давно вже не ті,
Бо і світ вже не той від злочинства.
У війну ми не граєм, як наші батьки,
Бо війна у нас замість дитинства.

Ростислав Юрик і члени журі конкурсу: тележурналіст Олександр Польченко, сценарист, театрознавець Ольга Лещенко і популярна сучасна поетеса Анастасія Дмитрук

Хто б подумати міг, хоч на мить уявить,
Що підпалить війна всю країну?
І піднімуться всі — від старих до малих —
Боронити свою Україну.

Не зламає нас ворог, забракне їм сил
Подолати могутність народу,
Що піднявся з колін і так твердо стоїть
За Життя, Незалежність, Свободу!

ВІРШ, ПРИСВЯЧЕНИЙ ДІТЯМ-ІНВАЛІДАМ...

Я не знаю про тебе нічого,
ти про мене не знаєш також.
Ми з тобою зовсім не схожі,
а от мрії у нас близькі.
Ти малюєш картини, якими
повертаєш когось до життя.
Я складаю вірші і мрію
лікувати чиїсь серця.
Не буває чужих на світі,
всі ми з вами — одна сім'я.
Ти і я — ми одна родина,
тож і мрія, і віра одна.
Простягни ти свої долоньки,
щоб теплом свого серця зігрить.
Хай для того, хто поруч з тобою,
стане радісна ще одна мить.

Призер в номінації «Поетизія» — Олександр Андроник. Олександрю 16 років, він навчається в Первомайському медичному коледжі. Проживає в смт. Кудрявцівка Веселівського району Миколаївської області.

Олександр
АНДРОНИК

* * *

Закривавлений попіл
тікає
до темної смерті
крізь душу.
Я себе і весь світ
забуваю,
Але знову я мушу,
я мушу...

Відкриваю змуружені очі,
І стікає з чола мого кров.
Може, ворон якийсь наврочив,
Що згоріла моя любов?
Що уже я напів — у могилі —
У окопах ковтаю війну.
Десть в тилу посивіла мила,
І п'є оцю чашу гірку.
Десть радіє моя дитина,
Й плаче мати вночі... прости...
Мені б зараз пташині крила,
Бо самому мені не дійти.
Я злетів би тоді у небо,
І зірвався б каменем вниз!

Мені встигнуть до смерті треба
Зупинити потоки сліз!
Закривавлений попіл тікає
До темної смерті крізь душу.
Ось, нарешті, на небі світає,
І я знаю, чому я мушу...

ЗИМОВИЙ СПОГАД

Де починає сивіти листопад,
я стрітив зиму, з попелом в руці.
Вона сказала: «Ти не одинокий —
любов сховалась в тебе в рукаві».
Я знав давно, що розум
не пробачить
тієї правди, що болить вустам.
І ось ми з нею вдвох не бачимо,
яка свобода сниться цим вітрам.
Вітрам, що знову дмухають
у вікна,
малюють вирій шибці на чолі.
І сподіваються, що небо викине
краплину щастя, що була в сльозі.
Вітри її побачать, і почують,
і понесуть на крилах до землі.
А потім дуже міцно загартують
морозом срібнобоким у сніги.
Зима згадала щось,
і раптом сталося —
у неї попіл висипався з рук.
Завмер на мить —
і враз й мені згадалися
любов свята і на гілляці крук.

* * *

Самотні вулиці і тиша загадкова,
Гудить трансформатор
в примружену даль.
Душа розлетілася птахами знову

У тепло-холодну осінню печаль.
Ліхтар височить
над асфальтом вологим,
Освітлює рани, глибокі у вись.
І десть за людиною плачуть пороги
Правічної річки, що була колись.
Завив мотоцикл —
зомлілий листок упав,
І довго в польоті
дивився на зоряне небо...
Мільйони віків він і вірив, і знав,
Що то є єдине, чого прагнути треба.
А зараз упав жовто-сивий листочок.
Можливо, навіки,
а може всього на ніч.
Велика Ведмедиця
буде йому пророчити
Пухкий і лапатий
поруч нього сніг.
А поки самотні вулиця й тиша
Послухають пісню осінніх вітрів.
Мій лист, лети вище, і вище,
Допоки немає в душі холодів...

* * *

Розхристані зимові холоди
У вікна стукають зболіло.
Вітри гудуть. Гудуть мої вітри
І знову підрізають мої крила.
Осінній дощ вночі шепоче
І плаче тихо об асфальт.
Вигукує слова пророчі
Єдиний мій самотній альт.
Минає день, закручений у вузлик,
І, як молитва, вірш на все життя.
Хтось з чаєм їсть всесвітній бублик
Й глядить у темряву свого вікна.
Розхристані зимові холоди

У вікна стукають зболіло.
Хоч трохи ближче підійти —
І подивитись на свої вітрила...

ВРАЖЕННЯ

Нікого немає на вулицях міста,
Нікого, нікого, нікого...
І хочеться десть на асфальті
присісти —
Повіривши листю німому.

Закривши вікно
від зболілого світу,
Ти бачиш лиш скло
з позолотою осені.
Відкривши його —
заніміє від вітру
У грудях твоїх, війною підкошених.

Десть плачуть слова і жмуриться попіл,
А твоїй душі загуділи колапси,
І порожньо в ній, ніби вирій наврочив,
Та й полетів собі, а ти тут зостався.

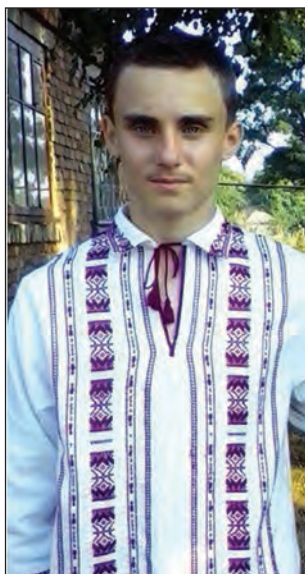
Де... Нікого немає на вулицях міста,
Нікого, нікого, нікого...
І хочеться десть на асфальті присісти —
Повіривши листю німому.

Призер в номінації «Поезія»
— *Сергій Дурицький, учень*
8 класу Мазінської «ЗОШ І-ІІ ступенів», село Мазінки, Переяслав-Хмельницький район, Київська область.

Сергій ДУРИЦЬКИЙ

НАПИС НАД ПРІРВОЮ

я знаю
я відчуваю
що все пішло кудись удаль
я знаю
я розумію
я не переможець, на жаль
я відчуваю
що все чим я жив
підє від мене зовсім скоро
я знаю
що хоч би я й тужив
не приховати мені Поразки сором...
все пішло...
в небі розпарились
вся надія мета і віра
все пішло...
і мені нічого більш не залишилось
як забути... і почалась буденність сіра
в житті моїм
настала Ніч
і я не побачу більше ясність зірки
так хочеться зустріти
віч-на-віч
той смак мети, який мені вже гіркий
я вже його не бачу
а навіщо він мені?
коли думки погрузились в Темряву лякливу
і буду я тихенько
рахувати дні

я відчуваю моя мета над прірвою
її врятувати
вже немає сил
та літо скоро ясне повернеться
а може все минеться?
а може зірковий той Небосхил
мені всміхнеться? Так
я буду дуже радий
якщо не здійсняться думки лукаві
якщо я і справді в справі цій — Мастак
я молюся щиро
щоб поразка
змінилась в назві на «Перемогу»
я щиро вдячний
прошу, будь ласка
передайте всі мої молитви Богу
все мине
і скоро настрій
змінить курс на правильні шляхи
все мине
і скоро ніжні айстри
і скоро заспівають мені птахи
і скоро я побачу перемогу у вічі
так, сподіваюсь, буде завжди
і лукаві думки відлетять у вічне
у вирій небуття під перемоги
вічної ходи

СЛЬОЗА

Схилилась над криницею мати.
Збирає сльози свої і журбу.
Жде із війни вона солдата.
Пішов, сказавши: «Я прийду,
Не хвилюйся, сива моя мамо.
Не хвилюйся, я живим прийду.
Я неньку-Україну буду захищати
Перемогу я для нас візьму».
Мати плаче, сина ще нема,
І хлинули тяжкі сльози.

Як набридла їй війна...
Скажи, чому? Скажи, о, Боже!
Чому така тяжка доля
Всім матерям, жінкам дана?
В них помалу гасне воля...
На скронях видна вже сивина...
І знову котиться сльоза
По зморщених роками шкірі...
І тихо падає зоря
Солдата, загиблого у мирі...

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Майбутнє для мене не новинка.
Не злякано чекаю майбуття!
Ти подумай, лиш на хвилинку!
Ми вбиваємо своє ж життя!
Так, ти так не думав? О, ні?
Усі ліси, сади і гори
Спопеляться, як фенікс у пільмі.
Ми вже вибрали оці дороги.
Дороги катастроф, жахів, напастей.
Дороги ті, що знищать світ.
І залишиться нам лише пропасти,
І не доживши до ста літ.
Чому? Бо ми вже інші люди!
Ми вибрали новий для всіх час.
Ми самі вибрали майбутні муки.
І скоро все загине! Загине через нас!
Усе, що ми робимо, відобразиться на нас,
На наших дітях, родичах, онуках.
І не дай, Боже, не будь той раз,
Коли ми всі загинемо у муках...

ІНШИЙ

Я наче Гулівер в Країні Ліліпутів —
Інші думки, інша мета в житті...
Кайданами залізними я не прикутий,
Захованими страхом у пільмі...

Так хочеться піти туди, де спокій...
Де душа бринить, неначе ліра.
Там вільним буду, наче сокіл
Де вірні друзі мої — крила.
Де немає страху, брехні й образ.
Де думки погані тікають в море...
Де немає всіх «душевних фраз»,
Якими люди підсолоджують всім горе...
Там рай, там слово поетичне
Лине з веселкою в долонях.
Скажу собі таке незвичне:
«Життя минає не на сивих скронях»...

ВТЕЧА

Втечу від всього світу назавжди,
І тільки місяць вірний мій супутник!
Не знатиму більше ніякої біди,
Не знатиму зла трикутник.
Чому не можна взяти і втекти?
Від проблем, обов'язків і страху...
Лиш на світі стане темноти...
Втечу! Піду я іншим шляхом,
Як все набридло! Ці усмішки фальшиві,
Несправжня дружба, віра і мета...
Ці невдоволені обличчя юродиві,
Як набридли! Самота...
Я хочу заснути в Країні Мрій,
І милуватися природою світанку,
І бачити діамантів водопій...
І хочу наостанку
Залишити свій слід на світі цьому,
Хоч крихітний, маленький, для людей...
І хоч при мою жакливу втому,
Писатиму вірші — залишу слід оцей.

ПРОЗА

Перше місце в номінації «Проза» отримав Роман Бабій, 15 років, учень Підбузького НВК I-III ступенів, смт. Підбуж Дрогобицького району Львівської області.

Роман БАБІЙ

БАБИНЕ ЛІТО

Бабуся припнула свою Ромашку до хвіртки та сіла біля неї на лавочку. Коза Ромашка — бабуся син друг. Ніхто не може зрозуміти, чому наша бабуся так любить свою Ромашку. Бабуся і до коношини, і до яблучка кізеньку припрошує, а та ляже біля лавочки і треться об ногу та якимись сумними очима дивиться на бабцю. «Ох, ти моя любя», — зітхає інколи бабуся.

Малий Максимко примоститься на лавочці. То пригорнеться до бабусі, то разом з нею погладить улюблену Ромашку.

— Бабусю, чого ви так любите свою Ромашку?

— Як це чого, Максимку? Вона ж моя любя кізенька.

— Але ж є іще Кудлай, Мурчик.

— Мурчик лінивий, він мишей не хоче ловити, а Кудлай нечемний, він за курчатами ганяється. Тільки Ромашка чемна. Вона трішки попасеться, а потім молока дає. Чи не ти пив молоко, коли хворів? Це все Ромашка про тебе дбає.

Максимко ще раз погладить любу кізеньку, дасть їй яблучко, а потім приголубиться до бабусі.

— Чого це ти не на футболі з хлопцями? — питає бабуся.
— Хлопці пішли носити гарбузи, а мене не взяли, бо я ще малий.

— Он як, — каже бабуся, — ти диви, як добре — потім допоможеш мені гарбузики носити.

— Гарбузики?

— Авжеж. Я буду носити гарбузи, а ти — носитимеш гарбузики.

— А що Маруся носитиме?

— А Маруся носитиме гарбузенята. Мені — великі, тобі — менші, а Марусі — ще менші. А коли трапиться гарбузище, доведеться кликати дідуса, чи нести всім трьом.

— Бабусю, а що, літо вирішило повернутися? Сьогодні така тепла погода.

— Е, ні. Це не справжнє літо, а бабине.

— Ваше літо?

— Так, Максимку, це моє літо, дарма, що не таке тепле, як справжнє, і дуже коротке. От-от незабаром мине. Бачиш, білі пухинки — це моє літечко летить.

— Куди ж воно летить? — питає бабуся хлопчик.

— За журавлями, Максимку. Якби ж я могла його зупинити, — сумно зітхає бабуся, торкаючись свого сивого волосся.

— Бабусю, ще прийде твоє тепле літечко, не сумуй, — каже їй малий Максимко.

— Авжеж, Максимку, прийде, обов'язково прийде...

Бабуся пригортає до себе маленького онука та з тихим сумом вдивляється у синю далечінь — туди, куди разом з журавлями полетіло її тепле квітуче літечко.

ОЛЕСИНА КОЛЯДКА

Паде лапатий пухнастий сніг, вкриваючи поля, дороги та гаї. Темна нічка опустилася на землю, лише видніються яскраві вогники у вікнах по цілому селі. Заснули на змерзлій калині зграї червоногрудих снігурів, а браві горобці перебираються ближче до людських осель, та цікаво заглядаючи в шибки, ведуть свою сумну пісеньку. Десь здалеку чується гомінка колядка. Святвечір на Україні.

В хатині душно, нема де присісти. Аж до стелі підноситься запах узвару, куті та щойно звареної грибної юшки. По до-

лівці розкидано сіно та соломі, горішки та монетки. На по-кутті, на почесному місці, немов пан, стоїть розкішний дідух, споглядаючи на приготування до вечері. З-під вправних паль-ців з'являються маленькі вареники, шикуючись довгими ря-дами на дерев'яній стільничці. Це невтомно трудиться Олеся, а тим часом до хатини прилітають всі ангели, припрошені нею напередодні. Маленька Яринка ще з порога гукає матусі, що вже зійшла перша зіронька. Вся сім'я, помолившись Богу, сідає до столу, до вечері. Невимовна радість зривається з уст, коли ціла ложка куті прилипає до стелі.

— Чуєте?! — зраділа маленька Яринка, глянувши краєм ока у вікно.

— Колядують... — стиха промовила Олеся.

Господар разом з господинею тут же встали з-за столу. Яринка відчинила двері, і на порозі з'явилися колядники — червононосі, червонощокі хлопчаки. Усі дуже раділи, чуючи щирі, принесені з глибин душі віншування.

По вигляду хлопців можна було побачити, що вони трішки втомлені, але їхні дзвінкі голоси продовжували наповнювати радістю серця господарів, благословляючи і здоров'я сім'ї, і ведення худібки, і врожайний рік, і повні комори достатку. Господиня, посміхнувшись та подякувавши, взялася частува-ти малих колядників печивом та цукерками, горішками та пампушками з варенням, ще й вдосталь п'ятаків у кишені насипала.

— Загортайтеся в колушки — надворі тріскотить мороз, — застерігав дітей господар.

— І будьте обережними, ходіть потихеньку, щоб ніхто чу-жий не побачив, — говорила господиня, — дивіться, коля-дуйте лише в сусідів та знайомих, бо потім сваритися будуть.

— Гаразд, тітонько, ми довго не ходитимемо, — обізвався один з колядників, — он які кишені набиті. А те, що сваритимуть — ми вже звикли.

— Ой, дітки, дітоньки, — зітхала господиня, зачиняючи за хлопцями двері.

Морозець, що пробрався в хатину, пройшовся Олесі по щоці. Вона швидко витягнула колушину та взялася шукати чобітки.

— Куди це ти збираєшся? — запитала Олеся мала Яринка.

— Колядувати. Дожену хлопців та й піду з ними.

— Але ж сваритимуть!

— Сваритимуть, — замислилась Олеся, — то й що з того?! Хай сварять!

Вона швидко одягнулася та, підібравши волосся під хусти-ну, трішки постояла біля печі і зникла, зачинивши за собою двері.

Мороз щипав немилосердно, вітер бив снігом в очі, і тільки поміж пелехатих хмаринок виднілася ясна зоря. Можливо, вона підказала шлях колядниці — Олеся знайшла своїх това-ришів. Хлопці здивовано поглянули на неї і все зрозуміли.

Зоря освічувала неозорий білосніжний килим, снігурі клю-вали змерзлу калину, а щира, гомінка Олесина колядка, зда-ється, підносилася до самого неба.

ЯЛИНКА

На ринку була справжня метушня, всі кудись спішили. Петька з татом підшукували гарну ялинку на Різдво. Серед розкішних пишно-зелених красунь примостилася низенька скромниця із подекуди пожовтілими краями, яку, певно, ско-ро мусіли б відправити на тирсу. Петька, знаючи це, запропо-нував татові:

— Давай візьмемо цю! Вона мені сподобалася.

— Але тут є кращі ялинки, — мовив тато.

— Ну будь-ласка! Я хочу цю!

Тато з подивом зиркну на Петьку і мовчки кивнув голо-вою.

Незабаром ялинка стояла в кімнаті. Витягнувши старі при-краси та іграшки, хлопець миттю перетворив низеньку скром-ницю у чарівну красуню. Навколо неї стояли зайчики і білоч-ки з картону, яких Петька виготовив сам.

— Молодець! Це ще одна добра справа напередодні Різдва, — сказав дивний чоловічок у білому вбранні, та головне — з крильми.

— Ти що, ангел? — здивувався хлопець.

Постать зникла у яскравому сяйві, так і нічого не відпо-вівши.

...Ялинка була розкішною: вся вкрита святковим дощи-ком, ясними вогниками, цукерками та солодощами за дав-ньою традицією. Вона була готовою до свята. Петька ж по-

своєму готувався до Різдва: доучував репліки пастушка, чию роль він цього року отримав у вертепі. До нього прийшли друзі — тренувати вимову різдвяних віршиків. Усі були зайняті, на ялинку ніхто не звернув уваги, а та, ніби насупилась, показала хвойні колючки...

А ввечері вже всі ходили колядувати. Панував гарний настрій у всіх навколо... Петька з друзями обійшов весь під'їзд, у списку залишилися лише двері сусідки Катерини — самотньої старенької жінки, яка святкувала Різдво на самоті. Діти подзвонили в двері.

— Яка радість! А я на вас лише чекала! — зраділа старенька, — заходьте, заходьте!

Відколядувавши, діти побачили на кухні сусідки стіл, накритий для одного.

— Ходіть з нами, ми йдемо до мене додому, там тато з мамою уже чекають, такий стіл накрили! — мовив Петька, дивлячись на тітку Катерину, у якої на обличчі з'явилася щира посмішка. Такого вона не чекала...

Всі сиділи за столом, усміхалися, щось говорили. Діти лічили солодощі, отримані від сусідів, а в кутку на це дивилася та сама ялинка, яка уже не чекала, щоб з неї зробили тирсу, а палала отим незамінним святковим вогником, без якого дуже-дуже складно уявити собі Різдво. І здавалося, що зручно сівши біля неї, колядував собі тоненьким голосом той знайомий нам чоловічок у білому вбранні, і головне, що з крильми — Різдвяний ангел.

ЛІСНИК

Дядько Михайла знають усі в селі. Він — лісник. Отож всі гаї та лісочки навкруг знає до кожної стежинки, до кожного яру. А як піде на гриби зранку, то повернеться додому після обіду, але назбирає стільки, що в корзину не вміститься. Кожного разу несе то в кишенях, то в капелюсі. А одного разу була справжня чудасія: зловив у лісі зайця і приніс в село, тримаючи його за вуха. Всі так дивувалися, так реготали з того зайця. Але потім дядько Михайло відніс його назад до лісу. Казав, що в зайця також є родина. Після цього всі взялися ходити до лісу, шукати зайців.

Сьогодні зранку дядько Михайло привіз у двір свою ванта-

жівку, вщент наповнену всілякими саджанцями. А на кузові лежало зо двадцять заступів та лопат. Це все він привіз з лісництва.

— Васильку! — гукнув він, легко постукавши в вікно.

Хлопець вибіг на вулицю в своїх гумових чоботах.

— Поглянь, скільки заступів, а нас лише двоє. Можливо, знайдеться ще хтось охочий посадити дерево, — усміхнувся тато, а Василько, не перестрибуючи калюж, побіг за ворота.

За кілька хвилин біля хвіртки стояла юрба хлопців та дівчат і кожен — із заступом у руках. Дядько Михайло взяв кількох до себе в кабінку, а решту — посадив на кузові, обклавши з усіх боків мішками із саджанцями та звелівши міцно триматися, щоб не випасти.

Приїхали вони аж на самий кінець села, де був великий пустир, та взялися саджати дерева. Дядько Михайло підходив до діток, дивився, щоб добре саджали, щоб підливали, та щоб рядки виходили рівненькі, бо на його думку, саджання дерев — це справжнє мистецтво. Сам він посадив два рядочки дубів та ще кілька дерев. Робота була в розпалі — хтось садив дерева, хтось у малих відерцях носив воду із струмка, що зовсім поруч, але ніхто не байдикував. А малий Василько ніяк не міг впоратися із заступом. Трохи викопав, а трохи взявся рити руками, втім викопав ямку і посадив власне деревце. А як він зрадів, коли побачив, що його дубок — найвищий серед усіх дерев на пустирі.

Зрадів і тато, бо щойно перед ним з'явився цілий рід дубів та яворів, з яких колись виросте справжній лісок. Це ж справжня радість для лісника!

ТИХЕ ПОЛЮВАННЯ

Мама знову знайшла грибочка. Біленький, тільки капелюшок присмалений. Обчистивши ніжку, вона кладе його в корзину. Олесик дивиться, роззявивши рота.

— Як це ви такого красеня знайшли? Я ходжу вслід за вами, а в мене в корзинці ще нічого немає.

— Отож-бо! Ходи сам і щось обов'язково знайдеш. Дивися, там, під яличкою... Що то таке?

— Гриб! Білий гриб! Ти диви, який боровик. Я такого здорованя ще ніколи не знаходив.

— Еге ж, не знаходив! — каже Катруся, — бо це мама тобі допомогла!

Олесик нічого не каже, тільки бере свого маленького ножа і повільно чистить свого боровичка.

— Катрусю, а то що таке? Он там, біля ожини, бачиш, — каже мама.

— Та бачу ж я, — говорить радісна Катруся, підходить і виринає величезного білого гриба, ще більшого, ніж в Олесика, чистить його і кладе собі до кошика.

Такі гриби мама кожного разу з лісу приносить. Інколи навіть в руках несе, так їх багато! А Катруся і Олесик оце вперше такі гриби в корзинки поклали, такі раді! Мама у них — справжня грибарка, вона цей ліс знає до останньої стежинки. Навіть вгадує інколи, за яким деревом може грибочок трапитись. Завжди сусіди приходять подивитися, що мама принесла з лісу. А одного разу такий боровик трапився, ще більший, ніж ціла корзина. І жодного хробачка, жодного слимачка. Того білого гриба ми засушили і вийшло аж три в'язанки на зиму. Тихе полювання — улюблене заняття мами. Вона дуже любить ліс — зелений храм природи з усіма його принадами.

— Ходімо! — гукнула мама і повела дітей до яру.

Трохи нижче вони пішли звивистою стежинкою та врешті зійшли до струмка.

Так добре біля того струмочка: зелені, жовті та червоні дерева стоять над глибоким яром і за легким подихом вітру ронять вниз десятки листочків. Ті листки падають у воду і мов маленькі кораблики плывуть вниз, оминаючи всілякі перешкоди. Вода в струмочку кришталево-чиста, а дно встелене кольоровими камінцями. Так цікаво дивитись, як по тих камінцях повзають маленькі рачки. Стікаючи вниз, вода дзюркотить, а ліс про щось таємничо шепоче. Справжня лісова пісня!

Мама сіла на сухий пеньочок і витягла з корзинки кілька найбільших грибів. Взялася чистити тих красенів, а з нею — і Олесик, і Катруся.

— Он з цього велетня зробимо юшку, — каже мама, показуючи дітям боровика, — а ці синючки засушимо.

— І я свої засушу, — каже Олесик.

— І я теж, — говорить Катруся, чистячи якогось підосичника.

— А от хто нашими грибами смакує, — сказала мама, пальцем показуючи на руду білочку, яка любить смакувати красенями-боровичками.

Діти, побачивши білочку, почали ганяти за нею, а та, прудко стрибаючи по гілках, заховалась десь у своєму дуплі високо на дереві...

Вересень ходить вузькими стежинками та озолочує дерева. Ці теплі кольори зливаються в одну гаму, створюючи неповторну акварель. Інколи пройде дощик, а з-під листочка одразу ж виросте грибочок, чекаючи, щоб його хтось знайшов і поклав у корзину. Тут завжди можна зустріти чи прудку білочку, чи грибаря, що з превеликою цікавістю бродить лісом у пошуках грибів. Йдучи звивистою стежкою поміж зачарованих дерев, можна побачити Осінь-красуню, яка тягне за собою хусточку-поволоку. Як хороше в лісі восени!

* * *

Окрім прозових творів Роман Бабій також надіслав на конкурс свої вірші. Цей, ще ніде не опублікований вірш, присвячений кримській темі, він зачитав у Києві на церемонії нагородження:

Гіркими слізьми скроплена рілля,
І ластівки не в вирій відлетіли...
Колючий дріт, сплундрована земля,
Щасливі травні вмиль відзеленіли.
У дикий терен вріс Бахчисарай,
Чорніють з горя стіни мінарету.
Весняний цвіт... Тут вчора був розмай,
А уночі всім подано карету.
Кривавий місяць. Мандрівний намаз.
А вранці тихо, вітер над палацом.
Так грізно й чітко зазвучав наказ;
Свобідний люд замінено ерзацом.
Тут тихий сум куйовдиться, мов дим,
Тут давня стежка поросла травою...
Хто в дикім полі впав ще молодим,
Той в ріднім полі виріс ковилою!..

Щодня ламають крила ластівки,
Летять чимдуж, щосили за вагоном,
Далека путь, пустельні Соловки —
Усе сховали за важким заслоном.
Лиш дощ сліпий окропить раз ріллю,
Засіє горе кулею-чумою.
Та буде травень, що гойда гіллям,
Що рідний степ вітає хайтармою!
І тихий сум розвіється, мов дим,
Й прийде весна, вже зовсім не чужою.
Хто в дикім полі впав ще молодим,
Той в ріднім полі виріс ковилою!..

Романа Бабія вітають з перемогою члени журі конкурсу Олександр Гаврош — відомий письменник і журналіст, та сценарист і театрознавець Ольга Лещенко

Друге місце в номінації
«Проза» отримала
Мирослава Терещенко, 16
років, учениця Богуславської
спеціалізованої школи №1,
Київська область.

Мирослава
ТЕРЕЩЕНКО

БАЙДУЖА ПРОХОЛОДА ПОЧУТТІВ, РОЗГАДАНИХ ВІЙНОЮ

Година безглузвих вагань і змішаних з думками питань зливались у безмежний хаос чогось приземленого і такого по-далекому невловимого. Що буде далі? Що буде тоді, коли моя нога ступить на чужу і водночас таку рідну з дитинства землю? Чи зустріне мене бабуся у своєму дивовижному маленькому будиночку і чи буде рада мені?

Ні, цього не буде. Час вже облишити даремні сподівання. Нічого хорошого не буде. Крим втратив свою маленьку незалежність вже давно. Той дивовижний будиночок став тихим і по-буденному сірим після смерті дідуся. Після тієї трагедії він втратив свою казковість, яка обрамляла його пошарпані й такі таємничі закутки. Все зазнало кардинальних змін.

Дощ вистукував свою мелодію, вдаряючись у вікно. Тріщина на склі нагадувала про кулю, яка колись знайшла там свій останній прихисток. Краєвиди за вікном тонули в весняній байдужості природи, вбитої чимось дуже страшним і миттєвим. Запах свіжості був незримо пов'язаним із п'яним димом, що просочувався в усі грані мого тимчасового перебування на цій планеті. Чи можна так швидко втратити цікавість до життя і всіх його тонкощів?

Можна. Все стає можливим, коли чуєш і бачиш те, що навіть у кошмарах тебе не переслідувало. Але тепер переслідує. Постійні вибухи гранат, нескінченні обстріли з автоматів, а

ще осколки, які загрожують миттєвою смертю. Страх, який вбивав мою беззахисну надію і знищував світлу віру в мирне небо.

Війна увірвалася в наше життя непомітно. Це сталося поступово. Але наслідками стали загублені життя тисяч людей. Як? Як це могло статися з нами?

Могло. Цей пригнічений стан війни вже довгий час живе з нами. Він існує як згадка про нашу непевну пасивність. Ми могли змінити все раніше, але просто промовчали. За байдужість треба платити. Але теперішня ціна вражає масштабністю наших втрат. Людських втрат. Якби раніше спрацював патріотизм, то ми б жили в мирі. Бо патріотизм не вимагає такої значної ціни.

Моя мама ще досі там. Вона залишилась, щоб зібрати документи з усіх установ і остаточно переїхати до... До поневоленого Криму. Не кращий вибір, але там у нас — бабуся, і, принаймні, немає загрози отримати кулю в серце за те, що опинився не там і не у той час.

Мені лише тринадцять, але я вже знаю, як потрібно пересуватись по квартирі, щоб не впіймати осколок. І я не жартую, бо ж якби не знала, то б не була у цьому потязі і не тікала б. Хоча втечу це не назвеш, але все ж інших слів у мене на думці зараз немає.

Можливо, я просто зрадниця власного міста? Я покидаю його, коли там панує згубна смерть. Хоча що може зробити маленьке дівча проти її холодної волі, яка веде в небуття власних страхів і чужих страждених криків про допомогу? «Нічого,» — вчора мені так відповіла мама на моє риторичне питання, яке зависло у повітрі після чергового вибуху за кількадесят метрів від нашого будинку. Проте я б могла зараз хоча б щось робити, бо на війні завжди потрібна допомога небайдужих. Але я просто тікаю, тоді коли перед від'їздом мама казала про мою сміливість і хоробре серце... Може, вона просто підбадьорювала мене, промовляючи оманливі слова? Ні, мама не вміє брехати, бо вона — мама.

За вікном блукаючи краєвиди показували жахи нашого буття в зоні АТО. Багато хто з моїх знайомих цього вже не побачить, але я розкажу за них про танки і осколки гранат... І розкажу про те, як вони загинули. Бо вони — відважні, хоча й зустрілись поглядом зі смертю зовсім випадково.

Дивно, але я не боюсь її. Не боюсь очей безликої й егоїстичної смерті, котра окутує всіх своєю страхітливою вуаллю відчаю і безнадії. Як на мене, краще померти, аніж втратити все

і бути безсилим перед тим, що коїться у рідному місті. І зараз я б хотіла бути на передовій, але мені лише тринадцять. По суті, всі мої слова — неможливі. Їх не підтвердити вчинками, а отже, вони — пусті. Але коли я виросту, то обов'язково захищатиму Батьківщину і її незалежність. Я доведу, що ми — українці, яких не здолати.

Мама підбадьорювала мене, коли проводжала. Вона стримувала сльози, як і минулого разу. Коли наше життя теж змінювалось, але не так швидко і неминуче.

Востаннє вона проводжала мене так до бабусі під час Революції Гідності, щоб я не стала проблемою, бо ж мама і тато розлучались... У тата були інші погляди на життя, які зовсім не збігалися з маминими. А тепер і з моїми.

Всі сварки почались тоді, коли розгорнувся Майдан. Мама поїхала в Київ, адже працювала медсестрою. Вона допомагала людям, і я дуже нею пишалась... І зараз пишаюсь. Вона дуже сильна, і всі навколо це знають, бо бачать її блакитні очі, що розповідають про її душу, відчиняючи двері у щось незвідане і по-небесному світле. Коли мама приїхала з майдану Незалежності, то тато дуже з нею сварився. Іноді погрожував, що забере мене через те, що вона несповна розуму. Я тоді плакала, дуже плакала, бо страх зароджувався в моїй свідомості: тато не любить маму. Всі дитячі кошмари втілювались в реальність. Після затяжних сварок мама завжди заходила до мене в кімнату і втішала, розповідаючи про те, що все буде добре і зміниться на краще. Але я знала, що цього не буде, бо бачила її очі. У них були сльози.

З кожним днем атмосфера в нашій квартирі все більше нагніталась. Дуже часто тато казав, що мама йому не потрібна. Вона плакала і казала: «Як ти так можеш?» Тато мовчав, а потім знову кричав: «Ти сама винна у всьому. Ти поїхала на Майдан». Його слова звучали як вирок, що зависав у житті нашої сім'ї, вражаючи своєю примітивною несправедливістю. Мама через декілька секунд, знову стримуючи сльози, викрикувала: «А ти сидиш тут, коли вирішується доля нашої Батьківщини». На цьому все стихало, бо тато йшов на балкон. Він палив, дуже багато палив. Мама знову поїхала на Євромайдан, залишивши мене на саму себе. Коли її не було, я морально дорослішала і починала думати самотійно. Я розуміла, що таке Майдан і що там відбувається. Моя мама була не просто медсестрою, вона була патріотом, який там захищав країну, відстоюючи інтереси держави.

Коли мами не було, тато постійно знаходився на роботі. Рідко будучи вдома, він практично не говорив зі мною і навіть не дивився на мене, бо я була схожою на маму. Я її підтримувала. Коли мама приїхала назад, то тато знову почав кричати. Думаю, це не через маму, а через те, що він випив дуже багато і тепер не міг стримувати себе. Я вже не плакала через їхні сварки, бо знала, що це ненадовго. Мама хотіла розлучення і через те відправила мене до бабусі, щоб я не бачила того всього. Вона навіть забрала мої документи зі школи, бо думала про те, що ми будемо жити в Криму. Я жила у бабусі з дідусем місяць. Кожного дня я спілкувалася з мамою через веб-камеру. Вона часто плакала, бо очі були червоні. Одного разу на її обличчі я помітила синець. Я знала, що це зробив тато. Після Майдану він її не любив і дуже багато пив. І він не винен, що вдарив її... Винен алкоголь. Коли я була в Криму, тато не телефонував мені. Жодного разу він не поцікавився, як я. Можливо, йому було не до мене; а може, він просто не міг на мене дивитись, бо згадував маму? Після місяця розмов з мамою я зрозуміла, що вона хоче приїхати до мене і остаточно забути про тата. Я бачила, що вона його любить і їй тяжко. Але мене вона любила більше, як, власне, і Україну.

Потім в Криму з'явилися зелені чоловічки... І все змінилось. Дідусь помер. Приїхала мама і після похоронів забрала мене. Після цього ми дуже багато плакали. Це була велика втрата. А коли ми повернулись додому, в нашу квартиру, тата там не було, його речей — теж. Мама сказала, що я його більше не побачу.

Так і сталося. Тепер, коли я тут, в потязі, що прямує до Криму, я б хотіла востаннє побачити тата. Хоча, може, він і не захоче побачити мене, але я хочу, бо він все ще є моїм татом, який грався зі мною в дитинстві і розповідав казки... І захищав від усього злого. Але він покинув мене... Тоді, коли наші вікна розбивались від осколків гранат, його не було, щоб допомогти. Замість тата мене захищала мама. Вона заклеювала вікна плівкою, яка зовсім не допомагала, але мама намагалась зробити все для того, щоб в нашій домівці стало безпечніше. Але у неї не вийшло.

Мама відправила мене до бабусі, бо ситуація гірша, ніж мама того хотіла. Все набагато серйозніше, бо вчора сусідній будинок обвалився. Там загинуло багато людей. Вони були нашими знайомими, а ще там був мій однокласник, з яким я

грала у футбол на майданчику в дворі, але то було давно. І цього більше не буде. Мама каже, що він пішов до раю. Але я не вірю. Бо він — у зоні АТО, а там немає раю, там — пекло. І смерть. Мені снилось, що там живе смерть. І вона сказала, що — зовсім поряд. Я її не боюсь, але мені моторошно від згадки про страхи війни.

Ще декілька сотень кілометрів — і я буду в Криму, а там немає обстрілів. Але там є окупація. Там панує неволя. А отже, я не зможу ходити в українську школу, про яку так довго мріяла. Я не зможу співати гімн України і відчувати єдність із зовсім незнайомими людьми. Я бажаю таких простих речей, але їм поки не втілитись у життя. На жаль, все те, про що розповідала мама, існує лише на вільній території. А я про неї лише мрію...

Але коли я виросту, то обов'язково житиму в Україні, де не буде окупації і війни... І смерті. Таких слів навіть не згадуватимуть. А ще на всій території моєї Батьківщини буде лунати гімн, за який ніхто не страждатиме. Ми будемо відчувати єдність і силу у священній пісні наших предків, сучасників і нащадків, котрі житимуть заради України. Бо всі ми — патріоти своєї неповторної неньки-Батьківщини, яка плекала нас століттями, наспівуючи солов'їною колискових пісень, що загартовували і несли з собою головний заклик, котрий зберігся до сьогодні і лунає звідусіль: «Слава Україні!»

Член журі Олена Сайчук нагороджує Мирославу Терещенко

Лауреат другої премії в номінації «Проза» — Юлія Сима́к, 15 років, учениця Вищого професійного училища №11, м. Червоноград, Львівська область.

Юлія СИМАК

МОЯ МРІЯ

Я розгортаю таємничу книгу. Із цього моменту йтиму з нею, Мрією.

Мрія... Я уявляю її панною, яка вийшла з будинку вранці. Вона босоніж йде по кам'янистій стежці, до якої прямувати щонайменше п'ять хвилин по росяній траві, в якій де-не-де красуються ромашки. Її стопи поколені... Мрія зупиняється та оглядає їх: вони у крові. Але дівчина збирається із силами та йде у незвідану путь.

Ось уже пройдено не один кілометр. Біль проймає все дужче і дужче... Та раптом у неї виростають крила: пишні, широкі, білі — вони наповнюються вірою.

Ось нізвідки здіймається вогняний вітер і спалює пір'я... Як бути далі? Та вона для тих, хто прагне більшого, вона — прекрасна, вона... вона — страждальна, вона — безсмертна.

Мізерні сили залишилися для того, щоб іти далі. Блакитні очі Мрії заясніли прагненням до досягнення мети. О, як описати жалюгідний вигляд панни, вимученої мандрами? Співчуття вона відкидає, то що ж опісля? Може, подати їй руку? Та ні: дівчина лагідно всміхається й каже: «Не варто, дякую». Вона гордо розправляє плечі й прямує далі.

Куди панна поспішає? Вона ледь дихає, її погляд розгублений...

О, я бачу будинок над річкою. Мабуть, дівчина біжить туди? Її дихання то частішає, то на мить переривається... Не може бути, щоб про неї всі забули.

Зайшовши у дім, вона переконалась — він порожній, занедбаний. На столі лежить аркуш паперу. Підійшовши до столу, панна бере листок. З трепетом вона починає читати те, що там написано: «Тут жив той, кому не була потрібна мрія. Якщо хочете тут оселитись, зважте на дух цього будинку».

— «Було би безглуздом ось тут оселитися, — подумала дівчина, зітхнувши.

Вийшовши з будинку, нещасна вдихнула свіже повітря — єдине, що могло її заспокоїти.

Але, читаючи, бувають і приємні моменти: краса лісу говорить співом пташок, дзвінким голосом струмка: «Вітаю, самотня, бездоганна!»

Знов панна самотня. Ні, вона не повернеться, вона ітиме далі. Що чекає її? Мабуть, доведеться тонути, горіти...

Ось присядь, безталанна. Ти чуєш мене? Вона пригортається до дерева і стоїть так у задумі одну годину, другу... Мрія мріє — правда ж, це дивно? Та не цього разу. Для неї немає нічого неможливого, крім самопожертви.

Раптом дівчина бачить: здалеку йде високий чоловік. Його чорне кучеряве волосся ледь спадає на мужні плечі, карі очі наповнюються радістю, з уст лине пісня. Незнайомець підходить і мило усміхається.

— Прошу, присядьте. Хто Ви? — говорить дівчина.

— Я той, хто шукає Мрію. Де вона? — відповідає чоловік.

— Це я, Ви знайшли мене. — Її мова стає все тихішою, бліда шкіра вкривається рум'янцем. — Сьогодні вранці я вийшла шукати того, кому потрібна. Зазнавши стількох страждань, я дійшла до цього будинку. В мені ще жевріла надія, та коли побачила, що він порожній, то вогник згас. А Ви засвітили його!

Чоловіка сильно вразило те, що сказала Мрія.

— Ходімо, нас чекає Вершина, — подав красень руку.

Ми ідемо разом, ми ідемо, ми ті,

Хто від сонця тепліші, ніж зорі

Ми ясніші. Йдемо, бо у нас на меті

Неосяжні у моря простори.

Лиш вперед! До мети! Буде все: до мети!

Як ми разом, то сила із нами!

Я врятую тебе. Тож врятуй мене й ти,

Бо ми щастя так сильно чекали!

З цією піснею, яка породжує силу духу, віру, вони йдуть.
— Знаєш, я звичайна людина і не можу досягнути того, що поруч мене Мрія. Я не такий, як ти...
— Як же тебе звати?
— Я — Чарльз.
Усмішка його настільки красива, що дівчина зупиняється і зачаровано дивиться на неї.
Вони рушають далі. Більше того, радісно біжать, мов діти, раптом бачать річку.
— Це ж та, що тихо текла біля дому, — каже Мрія. — Сядемо на березі?..
Річка справді тиха. Та ще й прозора і тепла!
Мабуть, саме це і збудило спогади Чарльза.
— Я завжди був самотнім. Напевно, горе так пригнічує мене, що інколи не маю сил мріяти...
Аж тут він бачить на нозі панни кров.
— Що це? — запитує чоловік.
Щойно він торкнувся стопи, як рани загоїлись. Ніжна усмішка з'явилась на обличчі Мрії.
— Як, як Ви це зробили?
— А де ти поранилась?
— Я йшла по кам'янистій стежці... — Зажурено схилила голову й запитала: — Чому люди відштовхують мене?
— Зате я тебе приймаю. Ти ж моя подруга? До річч, звертайся до мене на «ти». Нам обом близько двадцяти.
— Так, Чарльзе. Ти єдиний, хто зі мною.
Вони мандрують лісом. Мабуть, гарнішого за цей ніхто й не бачив. Деревя легко тріпотять зеленими листочками під подихом вітру. Та раптом він починає сповнюватися силою і переростати у справжню бурю. Прегарне волосся панни хаотично затуляє погляд. Вона заплющує блакитні очі, її обличчя кривиться від болю: рани знову почали стікати кров'ю. Здається, усе проти них, навіть сама природа.
Мрія з острахом пригортається до друга. Віра, що настільки сильна, зупинила бурю, щойно він просягнув руку.
О, хто б міг оспівати вдячність дівчини тому, хто так вірно шукав її та врятував?
— Чарльзе! В мене немає сил!
Після цих слів панна падає на землю.
— Я нізащо не дозволю тобі зневіритись! — відповідає він.

— Куди ж ми йдемо? Хто нас чекає?
— Я знаю, що є на світі одна, лиш одна людина, яка, коли приєднається до нас, зробить світ прекрасним. Пам'ятаєш, я говорив про Вершину? Саме там і станеться чудо! Ходімо!
Мрія підводиться і, обершись на плече друга, йде з ним.
Вони далі блукають лісом. Та раптом дівчина зупиняється.
— Повертаймось до того будинку. Так, ми пройшли довгий шлях, але повертаймось. Я не здаюся. Я відчуваю, що в тому домі є той, кого ми шукаємо.
— Гаразд, ідемо!
Мрія стрімголов мчить вперед:
— Швидше! Я прошу тебе, швидше!
Вони починають бігти.
— Ось цей будинок!
— Справді, з нього виходить якийсь чоловік.
— Заждіть, пане!
Незнайомець здивовано поглядає на дівчину.
— Чого ви хочете?
Та вмить він падає на коліна і просягує до панни руки.
— Мріє! Мріє, це ти?
— Так, це я...
Її руки стають холодними, а голос тремтить.
— Ось ця записка. Пам'ятаєте її? — чоловік подає аркуш паперу.
...Так, читачу. Саме на ньому написані болючі слова зречення від сподівань. Дівчина впізнала його.
— Я усвідомлюю, що помилявся... Ох, як важко жити без мрій! Моя гордість, надмірна пихатість згубили мене!
— Я повернувся до свого будинку і побачив, що сюди ніхто не приходив.
— Я була тут, — відповідає дівчина, — і читала те, що Ви написали. Я радію, бо Ви з нами. Чи не так?
— Так, я ваш товариш.
Ще декілька кроків і... Вершина, те, чого вони так прагнули. Переборовши бурю, біль і страждання — вони тут.
Зів'яла ромашка лежить на камінні. Всі троє кладуть на неї руки. І ясне світло охоплює їх та весь світ. Квітка красується білими, ніжними пелюстками.
Тож вір у Мрію, і я віритиму в те, що вона обов'язково здійсниться.

Лауреат третьої премії в номінації «Проза» — Анастасія Лимар, 13 років, учениця 9 класу Харківської спеціалізованої школи №80.

Анастасія ЛИМАР

ЛИСТ

У МАЙБУТНЄ

Лист до Анастасії
Олександрівни
(якій виповнилось би
45 років)

Доброго дня, Анастасіє Олександрівно! Я пишу Вам, бо Ви точно зрозумієте мене навіть краще, ніж рідні та близькі, бо Ви — це я у майбутньому. Держава, в якій Ви живете, дуже відрізняється від нашої сучасної — там мир, щастя, економічна стабільність.

Україна не лише лежить географічно у центрі Європи, а й стоїть там дійсно за світовими рейтингами. Є в житті у нас великі розбіжності. Я — занадто наполеглива учениця, переживаю за кожну помилочку, оціночку, та все одно маю не зовсім ідеальний результат. Я, попри всі старання, не можу сприйняти несправедливості в світі, не розумію брехунів, підлиз, людей, що не мають власної думки.

Не поважаю я й більшість молоді мого часу, що, продивившись далеко не культурні соцмережі, повторюють з них не корисне, а тільки погане. Я думаю, що стара пошта краща від електронної.

Тепер же поговоримо, хто Ви.

Ви — успішний журналіст, об'їздили багато куточків світу. Ваш голос часто чути по радіо й телевізору. Також усі знають напам'ять Ваші вірші, зокрема, й ті, що зараз мені небезпечно зачитувати, й ті — про життя-буття, які в мій час ніхто ніде не надрукує. Статті, написані таким гарним репор-

тером, більше цікавлять нове покоління, ніж щось погане.

Ой, я забула, в майбутньому Інтернеті — лише корисна інформація, листи ж і коментарі доставляються поштою. Там уже пишуть, що завгодно, головне, щоб інші люди, зокрема, молодь, не читали. А в письмовій формі погане писати незручно — гроші треба платити.

Оті брехуни й підлабузники, злюки, дурні — усі або зовсім зістарились, або просто, досягши зрілого віку, залишилися жити в ямі, так і не дісталися значних вершин.

Ті ж, хто хитрістю здобув кар'єру, вже ніби відхрещуються від своїх ідей, живуть потихеньку, як риби в воді. Навіщо їх судити? Змогли — молодці.

Ну, а Ви, до речі, окрім того, ще й бажаний гість на різних конференціях, фестивалях, ведете при цьому ще й концерти власної творчості. Ну, про Вашу роботу вже поговорили. А що ж чекає Вас вдома після неї?

Ви мешкаєте у великому будинку із чудовим садом. Там ростуть груші, вишні, сливи. В центрі — широка бесідка, де любить збиратися ціла родина по вечорах на вихідних. Ніщо так не єднає сім'ю, як щира бесіда за столом, коли ніхто нікуди не поспішає.

На чорній, родючій землі городу видна усіляка всячина: буряки, морква, цибуля, картопля, помідори...

Якою б ти видатною людиною не був, іноді хочеться зануритись у світ, де ти — не знаменитість, а просто — садівник-трудівник. Це також ще один спосіб сімейного відпочинку.

Ваша домівка — не залізобетонна клітка (це я про квартиру), а простір, де можна почерпнути енергію для нової довготривалої подорожі. Саме тут створювались і створюються шедеври вашої творчості. Це — рай, з якого, здається, постав увесь світ, а зветься він... Лиса Гора. О, то не та вже гора, де мешкала нечиста сила — алкоголіки, наркомани, диверсанти, що колись ганьбили наш ліс. Вони ходили туди, ніби молитись, а насправді — розкидали сміття й не давали дороги туди простим і чесним людям.

Зараз там заповідник, де вчені намагаються відтворювати життя, що було там у середині минулого століття, — лосів, косуль, кабанів, зайців, лісних горлиць, тетеруків. Ну, а відвідують його... багатії за великі кошти. І взагалі, живуть ці

багатії на нашій «Горі». Там престижний район, і люди тільки елітні. В ліс вони їздять на спеціальних велосипедах, які видаються за певну плату, щоб не забруднювати довкілля. Хто скупий — ходить пішки. А частина грошей з цього бізнесу надходить саме Вам, Анастасіє Олександрівно, бо Ви — організатор цього проекту. Ну, а хто внесе благодійний внесок, той з'явиться в репортажі вашої ж студії. Тобто, Лиса Гора постала з вуличок з дворами й халупками у престижний район. Так, район — десятий район міста Харкова. За Вашим прикладом тут почали селитись деякі знаменитості й з Києва, та навіть з інших країн.

Тут працює кожна хвилину телебачення, є тут власний канал радіо. Сюди приходять тисячі листів для Вас й інших знаменитостей. Отже, живе й працює українська мова.

А яка Ваша родина? Та то взагалі — щастя: мати не лише багатство, а й чоловіка, на якого можна покластись, трьох дітей, які тебе поважають й намагаються наслідувати, а тим паче, коли й у них є гарна пара, домівка й діти. А от мати онучат в 45 років — взагалі чудово! Це ж так приємно після багатьох років виховувати нове покоління, ніж чекати ще багато років на їх появу. Але живуть три молоді сім'ї в різних будинках, що недалеко від Лисогорського району, а на вихідних сходяться до рідного гніздечка — до батька й матері. І нема майже ніколи у вас сварок — панує у вашій великій родині любов і взаємодопомога. Бо ж чому сварки у людей? Бо мало місця, де жити, набридають одне одному й починаються тоді конфлікти. А Вам вони не страшні.

Ну, а в подружньому житті у Вас і вашого обранця немає зрад, підозр, звинувачень. Окрім шлюбу, вас об'єднує робота, бо він — теж журналіст. А якщо, як вже було сказано, робота приносить радість, — буде успіх. А вам обом вона дуже подобається.

Отже, є спільний інтерес, спільні мрії, бажання.

Й передачі ведете разом, і познайомились в інституті на журналістському факультеті — доля гарну пару звела. А які професії у дітей?

Один син тримає свій власний бізнес. Ми взагалі його в депутатський інститут відправляли, та там така річ — спочатку розкрути своє діло, а потім у владу йди. Ось через рік буде

балотуватись. Вийде чи ні — не знаємо, а бізнес той точно не пропаде.

Другий син — програміст з великої літери, розширює світ сайтів і мереж. За це йому великі гроші платять. Нелегко здогадатись, хто очистив Інтернет від бруду й дав дорогу українській пошті.

Дочка ваша — усний перекладач, з дитинства не відходила від батьків, от і зараз допомагає у вашій студії. Хоч ви й самі поліглоти, іноземців розумієте, та доня — теж не промах.

А онуки — взагалі розумники, ну прямо вундеркінди. Четверо в школу вже пішло, з п'яти років, як бабуса, і то, майже з колосочки, таблицю множення знали. П'ятому — три роки, читати вміє, друковані літери пише. Ви б і його в світ навчання вже б послали, тільки загальні рамки освіти заважають.

Ну, а шостий і сьомий онуки у вас ще в проекті (бо двійню чекаєте), про них ми дізнаємось в листі до 46-річної Анастасії Олександрівни. Головне, що всі дітки здорові, люблять навчатись, грати, бігати, стрибати. А відвідують вони безкоштовну школу. Це напрочуд дивовижно, бо в Лисогорському районі живуть багаті, з них грошики струшують часто, а Вам — безкоштовно, бо хто район заснував й тих багатців в цю місцевість привів? Та Вам взагалі за цей подвиг в магазині знижки на 70% роблять!

Так от, ми відійшли від теми: внуки ті, четверо, навчаються всі в одному класі, і школа та — дійсно казкова країна, порівняно з тими, що були раніше. Тут є два спортзали, басейн (взимку він перетворюється на каток, бо знаходиться на відкритому повітрі). Там є місце для дискотеки, актовий зал, де відбуваються шкільні вистави, переважно за Вашими творами, Анастасіє Олександрівно, написаними в роки, коли були Ви ученицею, ті, які вчителі, попри високу якість їхню, не театралізували.

І життя, за нашими підсумками, просто чудове, кольорове, прекрасне, фантастичне, веселе!!!

Уявивши Україну, нові закони, зміни на Лисій Горі в школах, Вашу сім'ю, мене охоплює дуже приємне враження.

Я настільки поринула в світ майбутнього, що дуже здивувалась, що я — підліток, рік — 2016-й, і завтра мене чекає

моє звичайне життя, праця, подолання нових перешкод. Та кожне з моїх старань наближує мене до Вас, до 45-ти!

Саме старання приведуть мене в той світ фантазії, де мешкаєте Ви, Анастасіє Олександрівно, в той світ, який неможливо увесь описати на папері. А цей лист мені приніс просто гарні почуття. Які почуття приніс він вам, любі мої друзі, не знаю, але дякую за приділену увагу!

ЛЕГЕНДА ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Було це дуже давно, коли люди одягалися в шкури та полювали примітивним знаряддям і майже нічим не відрізнялись від тварин, бо спілкувались між собою лише звуками.

Однак люди завжди прагнули знати і готові поділитися своїми знаннями з іншими. І тут для спілкування одних звуків замало. Люди мріяли про «чудо», яке могло б передавати думку на велику відстань та в різні часи.

І «чудо» відбулося...

Ішов по Землі добрий дід — чарівник. Був він найсивішим і наймудрішим від усіх, ніс на плечах величезний мішок. Мішок був великим та неважким, й ніхто не знав таємниці — що всередині. Так він потрапив в Україну. Дуже втомився, сів перепочити й відчув голод, та їжі ніде не було.

Аж бачить — біжить дитина з колосками у руках — весела, мила, жує їх та радіє. Помітило хлоп'я діда. Простягнуло в малій руці кілька зерен.

Погладив чарівник дитину по голівці й сказав: «Доброю людиною виростеш. Та тільки ми сидимо й не побалакаємо. Розкрию я цей мішок і подарую здатність до розмови не лише тобі, а й всій землі вашій, щоб говорили, ділилися думками своїми, мислили, щоб зв'язувала всіх рідна мова».

І відкрив мішок. Подув вітер, вилетіли з мішка слова і словечка й полетіли на північ і південь, захід і схід. Здебільшого були вони одні й ті ж, але, де не вистачало певного слова, туди летів синонім чи інше на звук, але того ж значення. Так і прилетіли на схід — дядьки, на захід — вуйки, на схід — господарки, на захід — газдині. Там — житло, там — колиба, є і тин, і вориння, і дзеркало із люстерком і свічадом.

Але то все єдина мова, єдині звичаї, традиції. Не гоже нам сваритися чи приндитися, або пасіювати між собою.

І не важливо — чи то сорочка, кошуля чи льоля, а головне, що вишиті вони червоними і чорними нитками.

У нас усіх єдине небо із колоссям. Найкращі в світі наші дівчата, наші орнаменти, наші сало і борщ, калина, соловей, хатки-мазанки, цимбали, трембіти.

Ми привітні до всіх, але, коли треба, — сміливо боремось за рідний край. І поки житиме наша мова — житиме нація.

ПРИГОДИ ЛИСТОЧКА

Наша історія починається з того часу, коли тане останній сніг і біжить жвавими струмками по землі, коли птахи повертаються в рідні краї, а дерева прокидаються від зимового сну. Ця пора називається весною. Саме тоді повітря пахне ніжним квітковим запахом. То пахнуть бруньки, з яких незабаром з'являться маленькі листочки.

Одного разу на горобині з бруньки визирнув один листок. Так як він був дуже допитливим, то першим вискочив зі своєї «хатки».

Листочок ще здавна мріяв пізнати світ. Ще коли він був у бруньці, в нього була найзаповітніша мрія — швидше підрости, набратися сили та, відкривши бруньку, вибратися на світ. І ось це бажання збулося!!! Разом з іншими листочками, що теж вибралися незабаром, він з цікавістю дивився на широкий світ, який був набагато ширший за бруньку.

Минуло кілька місяців. Маленькі листки вже підросли. На зміну весні прийшло літо. Аж тут повилізли з мурашника робітники-мурахи. Після праці вони пішли «доїти» своїх корів — тлю. Мурахи лоскочуть цю бридку зелену комаху, а вона виділяє сік, що люблять мурахи, але є шкідливим для дерева.

Це нещастя прийшло і до дерева, де ріс наш листочок. Мурашині корови кусали листки. Від їхнього «молока» листочки почали хворіти. Але той листок не здавався і не хотів, щоб на нього сіли ці гидкі комахи.

Та скоро він почув шум крилець. То летіли зграйкою сонечка (божі корівки). Ці червоні з цяточками жучки поїдають злу тлю. Ось вони підлетіли й швидко винищили всіх шкідників. Дерево подякувало сонечкам, що його врятували, а листки після цієї події зрозуміли, що таке добро, а що таке — зло.

Пройшло багато часу. Художниця-осінь вже розмалювала листя різними барвами, а на горобині поспіли ягідки.

Горобці та інші птахи дуже швидко поклювали майже всі ягідки. Але наш барвистий листок сховав за собою одну ягідку. Він хотів, щоб виросло ще одне деревце, на якому теж будуть рости інші листочки. Ягідка теж хотіла стати деревцем, тому прилипла до листка.

Одного разу подув сильний вітер і поніс листок за собою. Листок просив, щоб вітер поніс його туди, де гарна земля та є вода, щоб деревцю було легше рости.

Коли листок летів над озером, вітер раптом зронив його, і він впав на воду. На воді листок побачив сонечко, що тоне. Наш листочок пам'ятав, що такі жучки врятували його дерево, тому він швидко підплив до нього.

Сонечко залізло на листок і допливло з ним до берега, де заховалось у траву.

Наступного року на березі цього озера виросла маленька горобина з новими листками, яку охороняли сонечка.

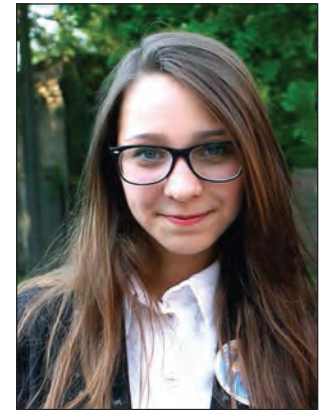
Переможці конкурсу в номінації «Проза» Анастасія Лимар, Мирослава Терещенко і Роман Бабій з народним артистом України Анатолієм Гнатюком та відомою телеведучою, актрисою театру на Подолі Дашею Малаховою

ПУБЛІЦИСТИКА

Перше місце в номінації «Публіцистика» виборола Діана Ахметова, учениця 10 класу Запорізької загальноосвітньої школи I-III ступенів №75.

Її конкурсний твір вже було опубліковано в «Кримській світлиці», щоб ми, дорослі, ще раз переконалися, наскільки, здавалося б, така нейтральна річ, як дитячий літературний конкурс, може бути тонким і непогрішним барометром того, що відбувається в суспільстві. І які надзвичайні у нас діти! І якою має бути наша Україна ради майбутнього таких дітей!

Діана АХМЕТОВА

ЩОДЕННИК ДОНЬКИ ВІЙЦЯ АТО

Ще з малих літ я вже знала, що народилася в незалежній, єдиній державі, назва якій — Україна. Мої батьки виховували мене, прищеплюючи любов до українського слова, татарської та української пісні, безкрайніх придніпровських степів, безмежних пшеничних полів, леготу дніпровського вітру та неспокою чорноморської хвилі. Я росла у родині, де поєдналися дві культури. І можу сказати, що батьківські старання були не марними. Незважаючи на своє татарське коріння, за яке можна подякувати моему дідусяві, я виросла напівтатаркою-напівукраїнкою (батькове крило татарське, а материне — українське). Але у моїх грудях б'ється серце громадянина держави: я — українка.

Я і моя багатонаціональна родина вболіваємо за Україну, її сьогодення та майбутнє. Вдячна Богу та батькам за те, що народилася в цій країні. Але той жах, який чинять зайди на нашій землі, змушує моє любляче серце розриватися від болю. Я ніяк по-іншому не можу назвати це все, як справжньою війною. Війною за єдність, за незалежність українського наро-

ду і держави. І з гордістю хочу сказати, що мій батько, про якого я скоро розповім, є одним із тих, кому не байдуже, хто ладен віддати своє життя заради миру та спокою в нашій країні. Мій батько — учасник АТО. Він пішов туди, бо йому не все одно, бо його серце так само, як і моє, страждає через рідну Батьківщину — Україну. Якщо буде потрібно, він буде боротися за її майбутнє до самого кінця. І ні в якому разі мій тато не відступить, тому що він розуміє, що, захищаючи свою країну, він захищає і мене.

Війна — здається, звичайне слово, яке складається з п'яти літер, але скільки болю, жаху й страждань воно завдає. У мою сім'ю війна прийшла двічі. Вперше увірвалася в 1942 році, коли прадіда забрали на фронт, вдруге постукала у двері наприкінці січня 2015-го, коли мобілізували мого батька. Із цього моменту я стала донькою учасника антитерористичної операції на сході України, борця за єдину і вільну країну, власника ордена «За мужність» і просто доброї людини. Цей щоденник — дзеркало моєї душі. У ньому я пишу про все те, що довелося мені відчувати за проміжок часу, який поділив моє життя на «до» і «після».

«ДО». Так сталося, що мої батьки розлучилися, коли мені було ще 2 роки. Зараз мені 15, але я й досі пам'ятаю, мов стару, обшарпану кінострічку, як веселий усміхнений татусь катає мене на своїх плечах, а мати, споглядаючи за цим, залиисто сміється і фотографує нас. У мене, до речі, збереглася ця фотографія, і коли я хочу поринути у світ спогадів дитинства, то дивлюся саме на неї. Незважаючи на те, що з моменту розлучення ми з мамою жили окремо від батька, він все одно ніколи не забував про його улюблену доньку і завжди, коли я відчувала, що починаю сумувати, давав про себе знати. І за це я йому дуже вдячна.

Минали роки, я підростала, спілкувалася з батьком по телефону та під час зустрічей. Скільки б не бачилися, мені завжди його було мало. Я починала сумувати за ним, тільки він зникав із поля зору. Та коли мені було вже років 9-10, я вперше відчула образу на нього. «Чому він пішов? Чому залишив нас? Як він міг так вчинити?». Але далі я все сильніше розуміла, що таке життя, і ніщо не буде тільки по-моєму. Я змиралася. Було боляче, гірко, неприємно, але змиралася.

Щомісяця ми бачилися, життя пливло непомітно, весело, безтурботно, доки не настав той день, коли все перевернулося з ніг на голову.

«ПІСЛЯ». 28 січня 2015 року. У цей день мені зателефонував тато і сказав, що йому прийшла повістка в армію. Я одразу ж зрозуміла: його мобілізували в АТО, він іде на війну, бо не буде ховатися, брехати, прикидатися хворим. Його вдруге відривають від мене. Спочатку — шок, заціпеніння, «...оніміння, одубіння...» Перші думки: «Чому? Чому саме він? Скільки можна забирати його в мене?!» Хвилина — і по моїх щокках котяться сльози, запитую себе: «Невже ці «сепари», «вєжливі люди», «зелені чоловічки» не розуміють, що руйнують життя українців і їх сімей?!» Біжу до мами, зі сльозами на очах все розповідаю, вона теж шокована: «Як так?» Без слів обіймає мене і сама починає плакати. А далі слова мами, які змусили подивитися на все по-іншому: «Доню, це вибір батька. Він інакше не може. Я вірю, що все буде гаразд. Пишайся татом, доню...» Після цих слів я почала розуміти батька, проте мені дуже потрібно було його побачити, подивитися в його очі, тому вранці вирішила поїхати до нього. Уночі не спала — не могла: думка чіплялася за думку, все переплелася: невідомість, страх, біль, гордість, злість на інших, чиї батьки будуть мирно жити. Дивно, але тільки тієї ночі я зрозуміла, наскільки все серйозно. Бо коли в твоєму місті жодного натяку на війну, все тихо і спокійно, коли бачиш її тільки по телевізору, то вона здається якоюсь нереальною, як вигадка у фантастичній книзі. А коли війна раптово вривається у твоє життя, своїми чорними руками хапає найцінніше, одразу ж все розумієш. Кожен зрозумів би...

30 січня 2015 року. Проводи тата. Знову сльози, страх... Дивлюся на нього, а в голові, мов цвяшок, маленький та гідкий, питання: «Чи побачу я його ще раз?». А потім докоряю себе за це і сама собі відповідаю: «Ну звісно, звісно, побачу! І не раз!» А він такий радий, ніби нікуди і не збирається... Заспокоює мене, жартує. Саме за це я його і люблю: що б не сталося, завжди ставиться до цього з оптимізмом і ніколи не втрачає надії.

Квітень-серпень 2015 року. Два місяці тато пробув у навчальній частині, готувався на артилериста. І ось — він вже в

АТО, в одному із найкращих батальйонів України. Служить і пишається цим, а я пишаюся татом. Майже щодня зідзвонюємося, питання «Ну як ти там?» вже стало звичним для нас обох. «Все добре, доню, не хвилюйся за мене!» — відповідає мені, а вже потім я дізнаюся від бабусі, що в нього проблеми із серцем, стрес, потрібне заспокоїливе... Дуже боляче, коли рідній людині потрібна допомога, а ти за сто кілометрів від неї, але не розумієш поки, як можеш допомогти. Це потім ми «вийдемо» на янголів-охоронців бійців — волонтерів і зможемо передавати потрібні ліки та речі. А в той момент розпачливі думки руйнували мене: «Господи, якби ж я тільки могла зупинити все це! Якби ж я тільки могла встати між нашими бійцями і ворогами та у весь голос закричати «ЗУПИНІТЬСЯ! Ви — люди, ви — браття, ви не повинні ворогувати, досить! Скільки ще треба смертей, щоб довести вам це?!» Та що я зроблю? Порівняно із запеклою війною, я — просто маленька пилінка, яка не в змозі щось зупинити. І все, що мені залишається робити, — молитися і вірити, що скоро все закінчиться, запанує мир, замовкнуть гармати...».

Серпень-листопад 2015 року. Під час чергової телефонної розмови з татом я дізналася, що надійшов наказ про те, що 5 листопада він і ще декілька бійців повертаються додому. Скільки щастя і радості було — не передати. Я вже уявляла, як зустріну його, як міцно обійму і промовлю ті самі слова, які мучили мене весь час його перебування в АТО: «Тату, як я скучила! Як я тебе люблю! Я пишаюся тобою!». Залишилося тільки трохи почекати, і ми нарешті побачимося, зовсім трохи...

4 листопада 2015 року. Увечері я зателефонувала до нього, але відповідь почула тільки з другого разу. Наша розмова протрималася всього 31 секунду, але це була найстрашніша розмова у моєму житті. Тривожний голос тата промовляв: «Доню, вибач, я не можу зараз розмовляти, зателефоную пізніше», а далі чийсь крики, незрозумілий галас... Ще декілька хвилин я дивилася на дисплей телефона, миготіло повідомлення: «Кінець розмови». Тривога заповонила моє серце і змусила його битися так швидко, мов я тільки-но пробігла три великих кола. Я розуміла, що мій тато на війні, і таке для нього — звичайне явище, але все одно відчувала шалений

неспокій за нього. Не дарма говорять, що страх за рідну людину — найсильніший.

5 листопада 2015 року. Наступного дня ми, нарешті, поговорили. Виявилось, що як тільки тато приїхав до міста, його відвезли у госпіталь із пораненнями і контузією. Було боляче чути таке, але я готувала себе. Я вже знала, що таке війна і які бувають наслідки, але ж... Господи, це ж мій рідний тато! Ну чому, чому з ним таке трапилося? Невже моєї віри було замало? Хіба мій любий тато заслужив на це?

Грудень 2015 року. Я не можу і не хочу вірити, що це ще не кінець. У лютому його знову забирають. Знову щоденні переживання. «Я народився в сорочці, доню», — заспокоює мене батько. «Та й зі срібною ложкою в роті!» — сміючись, відповідаю я. Бо мій тато, дійсно, людина з щасливою та неймовірною вдачею. За всі роки служби пожежником він жодного разу не отримав ніякого поранення. Та все ж буває уперше, чи не так? Але я не хочу, щоб був другий. Єдине, чого я хочу — це МИРУ! Того, усім бажаного миру.

Лютий 2016 року. 5 місяців. Ще 5 місяців мені знову доведеться пройти через весь цей жах. Я не хочу, та чи є в мене вибір? Чи є вибір у батька? Звісно, що ні. Зараз на його плечах лежить дуже складне, відповідальне завдання — захистити країну. І хоча армія України довела свою боєздатність і путлеристи усвідомили, що бліц-кригу не буде, проте це війна, довга, виснажлива, яка втомила суспільство, проте там, на передовій, є сміливці, які переконані: здаватися і відступати не можна, та й нікуди. І він, мій татусик, таточко, батько, ні в я кому разі не відступить, бо він не з таких, ні, він йде вперед і обов'язково перемагає. Відправляючись на фронт, тато сказав: «...Доню, я зроблю все заради того, щоб ти не побачила війну на власні очі...».

Мій народ вже натерпівся, але і досі проходить страшні випробування. Здається, ніби Господь Бог приготував для нас, українців, «землю обітовану», але необхідний певний час, аби ми зрозуміли: чого хочемо, у якій країні прагнемо жити, чи здатні бути українці всі разом єдиною міцною державою. Поки бачимо, що боротьба триває. Та щоб подолати все, нам потрібна єдність усіх громадян незалежної України. Ми вже знаємо, що «рабів до раю не пускають». Тож гуртуймося, єднаймося,

долаймо свій тернистий шлях. Вірю, що такі, як мій тато, здобудуть перемогу, і своя «земля обітована» буде у нас, українців...

Напевно, за всі роки свого існування Україна та її народ завжди за щось боролися. Через те мені здається, що в українцях ще з самого початку закладений цей «ген боротьби», який змушує їх ніколи не мовчати і боротися за своє краще майбутнє. Як сказав великий Тарас Григорович Шевченко: «Борітеся — поборете! Вам Бог помагає!». Саме ці слова зміцнюють мою надію на краще.

Я вірю, сподіваюся, що прийде день, коли над усією країною буде чисте небо, коли душа кожного українця зрадіє від новини, що нарешті закінчилася війна, і припиняться безневинні смерті, настане мир і спокій.

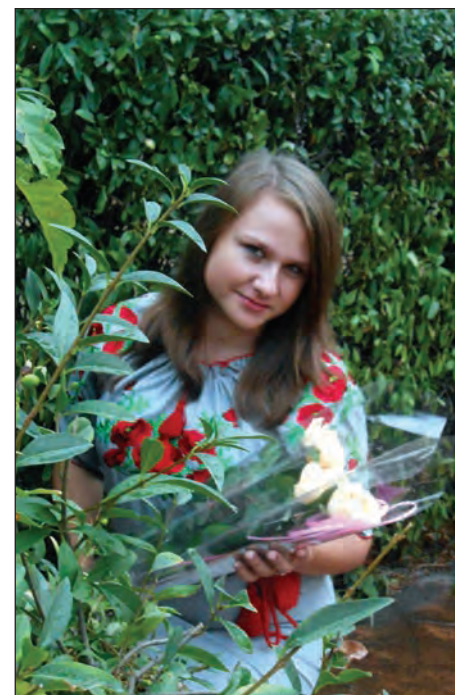
Я — українка. Я — донька бійця АТО. І я вірю в тата, вірю в мир, вірю в українців і в щасливе майбутнє.

Діана Ахметова біля театру на Подолі, де проходив фінал конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» ім. Д. Кононенка

Друге місце в номінації «Публіцистика» виборола 16-річна Анна Цезар, учениця Бучанської загальноосвітньої школи I-III ст. № 2, смт. Гостомель, Київська область. Її конкурсний твір — ніби молитва за батька, який захищав наші східні рубежі в зоні АТО. Як повідомила під час вручення їй нагороди Анна, тижнів за два перед її поїздкою до Києва на фінал батько повернувся! Може, й справді допомогли ці хвилюючі переживання й думки, які Анна виклала на папір...

Анна ЦЕЗАР

ГЕРОЇ В МОЇЙ СІМ'Ї

Війна..... Яке страшне слово та які важкі враження від нього... Скільки б часу не минало, а відлуння цього слова будуть ятрити душу людини тим болем, який поселила в людині війна. Вже 70 років минуло від тих страшних часів, коли майже увесь світ був вимушений боронити свої країни, домівки, свої сім'ї, своє життя. 70 років... Здавалося б, таке велике число, але насправді цих років дуже мало. Цих років дуже мало для того, щоб забути всі втрати, увесь біль. Щоб забути усі ті страждання, які пережили наші діди, прадіди. Цього дуже мало для того, щоб змиритися, що поруч немає дідуся, до якого можна підійти в будь-яку хвилину, обняти і просто поговорити. Щиро і невимушено. Цього дуже мало для того, щоб звикнути, що замість усміхненого обличчя та радісних очей дідуся ти зможеш побачити лише холодну споруду з граніту; замість його рук — лише холодну землю на його могилі;

замість його теплих слів та щирого сміху — гнітючу тишу кладовища. Для того, щоб з усім цим змиритися, мало не тільки цих 70-ти років. Для цього мало цілого життя.

Ви можете подумати, що це черговий текст, написаний звичайною дитиною, якій просто сказали таке написати. Але це не так. Я знаю, про що пишу. З самого дитинства я була позбавлена того величезного щастя, яке когось здається зовсім незначним. Цим щастям є дідусь. Дідусь, який завжди зустріне тебе посмішкою, обійме тебе, скаже щось таке, від чого твій настрій одразу покращиться. Дідусь, з яким можна погратися, посміятися, просто поговорити чи помовчати. Дідусь, який завжди підтримає і ніколи не покине у біді. Я ніколи не знала цього щастя. Мені не пощастило відчувати цю радість. Але я не ображаюсь на долю чи на людей. У часи, коли починаю сумувати за дідусем, я згадую те, через що його зараз немає поруч. Він пройшов війну, одержав кілька поранень і помер незадовго до мого народження. Він міг віддати своє життя за рідну землю. Він віддано боровся на фронті за свободу нашої країни, мир на землі. Мій дідусь виконував обов'язок перед Батьківщиною. Він знав, за що воює. Він дуже любив свою сім'ю. Любив дружину, хотів повернутися живим та народити дітей. І я горда за свого дідуса. Він справжній герой, завдяки якому ми отримали право жити мирно та спокійно. Але все одно той біль, який живе в моєму серці, не вщухне ніколи. Скільки я буду жити, стільки буду пам'ятати про нього, сумуватиму за ним і переглядатиму фото, на яких він мені посміхається.

Лише один цей біль може «отруїти» життя людини, постійно нагадуючи про себе. Але зараз в моєму серці ще більший біль. Там вирує вихор почуттів, які я не бажаю нікому відчувати: біль, сум, тривога, жаль, скорбота... І всі ці почуття виникли через одну причину — війна. Знову в нашому житті з'явилось це страшне слово. Вже 70 років ми не чули цього слова та мирно жили у своїх домівках, зі своїми рідними. Але знов ця страшна війна втрутилась у мирне життя українців та приречла їх на постійні страждання, сльози, біль... І знову я пишу не тому, що мені сказали, а тому, що знаю, що це таке — чекати солдата.

Як і в часи Великої Вітчизняної війни, це страшне слово безпосередньо торкнулося моєї сім'ї. Мій тато, мій любий тато зараз знаходиться в зоні бойових дій. Я б хотіла вам трохи про нього розповісти.

Тато ніколи не був тим героєм, про якого складають легенди та балади. Він звичайна людина. Звичайний чоловік, який усе своє життя працював для користі рідної сім'ї. Він завжди робить все для того, щоб ми з мамою жили в радості та спокої. І так дійсно було, поки він був удома. Мій тато може в будь-якій ситуації знайти влучне слово, підтримати, навіть розвеселити. І для цього йому не треба вигадувати якісь незвичайні жарти чи робити якісь смішні вчинки. Ні... Йому вистачає лише просто подивитися на людину «особливим» поглядом чи сказати звичайне речення, але іншим голосом, і людина обов'язково засміється. Кожен день нашого життя проходив весело. В нашій оселі завжди лунав сміх. Кожен день я не могла дочекатися того часу, коли прийду додому. Вдома ми з татом постійно грали, жартували одне з одним. Мама іноді навіть замислювалася над тим, чи все нормально з нашим психічним станом. Але все було в порядку. Ми лише з татом гралися. Наші ігри завжди були чудовим засобом розслаблення, зняття стресу. Коли поруч був тато, який сміється і жартує, я забувала про все погане, що сталося, я забувала про все на світі. Для мене у такі моменти існував тільки він.

Але ви не подумайте, що мій тато — це людина, яка тільки й вміє, що сміятися та жартувати. Ні... Це не так. Він дуже серйозний та відповідальний. Усе своє життя я знала, що поруч зі мною є мій тато, який захистить, підтримає, допоможе. Я знала, що в будь-який момент можу звернутися до нього за допомогою чи за порадою і обов'язково одержу її. Знаєте, ми дуже часто любили просто сидіти та розмовляти. Просто розмовляти. Про все на світі і в той же час ні про що. Ми могли по декілька годин сидіти на одному місці і говорити про самі звичайні речі, про які люди інколи і 5 хвилин поговорити не можуть. А ми говорили. І ми насолоджувались цими розмовами. А зараз мені їх дуже не вистачає. Я з трепетом чекаю кожного його дзвінка, які лунають дуже рідко. Я знаю, що він не може довго говорити, але я хочу лише почути його голос. Ви знаєте, мені його дуже не вистачає. Страшенно не вистачає. До недавнього часу я просто не уявляла свого життя без нього. Я навіть не могла допустити тієї думки, що прийде час і нас розлучать. Але такий час настав. Тепер я розумію, що страшенно сумую за ним. Щоночі він мені сниться, а вдень просто не зникає з думок. Я постійно про нього думаю. Я невимовно сильно за ним сумую. Кожна його фото-

графія нагадує мені про ті щасливі дні, коли він був удома, з нами. Кожне відео, на якому він сміється, причиняє одночасно і біль, і радість. Радість від того, що такі моменти були, а біль від того, що зараз йому рідко доводиться сміятися. І навіть коли він сміється, ми не чуємо цей рідний для нас сміх. Я підтримую його рішення піти захищати свою країну. В такий важкий час лише мужня, відважна та сильна духом людина здатна на такий вчинок. І мій тато саме такий. Як би нам з мамою не було важко тут, вдома, йому ТАМ набагато важче. Він, як колись і мій дідусь, пішов захищати рідну країну, українську націю і свою рідну сім'ю. Він пішов на війну за нас з мамою, і ми його підтримуємо.

Я вірю, що тато **ПОВЕРНЕТЬСЯ**. Він повинен повернутися. І коли він прийде додому, я буду найщасливішою людиною в світі, тому що найрідніша мені людина буде знову зі мною. А поки мені залишається лише чекати та вірити. І я вірю. Я **ВІРЮ** в те, що скоро ця війна закінчиться! Я **ЗНАЮ**, що мужність та відвага наших військових, патріотичність та самовідданість переможе будь-яких ворогів. Якою б сильною не була зброя бойовиків, чи якою б великою не була їх кількість, ми все одно **ПЕРЕМОЖЕМО!** У нас є велика перевага — це наша єдність! Єдність нашого народу, самовідданість, мужність та патріотизм і, нарешті, віра кожного українця в нашу перемогу та в світле майбутнє — ось запорука досягнення поставленої мети! У наших ворогів немає єдиної мети для цієї війни і перемоги, а у нас вона є. Кожен з нас думками завжди з ними, з нашими захисниками, які вдень і вночі бережуть наш спокій і мають єдину мету: перемогти, повернутися і повернути спокій нашій країні, забезпечити мирне майбутнє прийдешнім поколінням.

Я знаю, що вже дуже скоро усі вони повернуться до своїх сімей. Вони — наші герої! Вони — наші захисники, завдяки яким ми можемо спокійно спати вночі та щасливо посміхатися вдень! Вони — наше теперішнє, завдяки якому стає можливим наше майбутнє! Вони — наша гордість! Вони — наше **ВСЕ!!!**

І усі ми повинні вірити в те, що переможемо. Адже наші батьки, брати, усі чоловіки, що воюють сьогодні на сході, готові віддати власне життя задля збереження нашого. Вони виховувалися тими людьми, які зберегли майбутнє нашої країни та наше майбутнє ще 70 років тому. І оскільки знову постала потреба захищати цілісність та незалежність Украї-

ни, наші батьки, як колись наші діди, віддано та мужньо захистять нашу державу та нас. І після радісного оголошення нашої перемоги усі воїни повернуться додому, до своїх сімей. І мій тато також повернеться живим. І я зустріну його як Героя нашої сім'ї. У нас, в Україні, буде два дні Перемоги.

Зараз дуже часто лунають слова: «Я — патріот України!» Так, я також. Але ще я — патріот свого тата. Ще в минулому році я, можливо, і не зрозуміла б усього змісту цих трьох слів. Але зараз я його розумію, як ніхто інший. Я розумію, що для мене тато завжди був героєм, а зараз тим паче. Я розумію, що готова до будь-якого вчинку заради нього. І навіть якщо потрібно було б віддати життя за нього, я б віддала. Повірте, це не просто слова. Ні. Це щира правда. Кожне слово, написане мною, щира правда. І я бажаю кожній дитині мати такого тата, який є у мене. Але я нікому не бажаю хоча б раз відчувати усі ті почуття, які живуть в моєму серці ось вже майже півроку.

Любіть своїх батьків! Цінуйте їх! Частіше говоріть їм про те, як ви їх любите! Виражайте свої почуття не тільки словами, але і вчинками! Не ображайте своїх батьків, адже настане час, коли ви не зможете попросити пробачення, чи сказати їм про те, як сильно ви їх любите!!! Не гайте часу! Скажіть їм зараз!!! А я в свою чергу буду чекати дзвінка від свого тата, щоб знову почути його голос та вкотре сказати йому такі прості слова: «Я люблю тебе, татусю!!!»

Член журі Ольга Лещенко вручає нагороду Анні Цезар

Лауреат другої премії в номінації «Публіцистика» — Юстина Якимяк, учениця 8 класу Спеціалізованої школи із поглибленим вивченням англійської мови №92 імені І. Франка м. Києва.

Юстина ЯКИМЯК

МОЯ ПАНЬКІВЩИНА

Я виходжу зі свого будинку, легенько зачиняю двері. Приємний теплий вітерець дмухає прямо в обличчя. Ступаю на ледь підсохлий асфальт. Недавно падав дощ. Люблю гуляти по рідній вулиці після дощу — повітря стає таким свіжим. Люблю свою вулицю, названу на честь корифея українського театру Панаса Саксаганського, і всю нашу Паньківщину — перлину Києва.

Паньківщина простягається від «старого» Ботанічного саду до древньої річки Либідь. Ця місцина ніби огорнута духом древньої історії та спогадів про українських світоців культури і науки, що мешкали на її вулицях — Тарасівській, Микільсько-Ботанічній, Володимирській, Саксаганського... Йдучи повз старовинні будинки, я на мить уявляю, що назустріч мені з різьблених дерев'яних дверей одного з них виходить Леся Українка чи Іван Франко, або Михайло Грушевський...

Назва Паньківщина походить від прізвища намісників Київських митрополитів Паньковичів, які управляли цими землями у XVI сторіччі. Тоді Паньківщина належала до Софійського кафедрального собору. Існують історичні припущення, що при Соборі ця місцевість перебувала набагато раніше — за Київської Русі. Ярослав Мудрий виділив землі від Софії до Либеді на утримання створеної ним бібліотеки та Академії при ній.

Я йду по своїй вулиці і на мить уявляю, що немає ще

будинків навколо, а є лише дике поле, відлене великим князем для першої Академії Київської Русі. Назустріч мені біжать хорти — вони женуть звіра. Адже тисячу років тому тут відбувались лови. Десь зовсім поруч чути стукіт копит — це мчить табун коней, а неподалік — сіножаті і городи. До мене долинули звуки якоїсь надзвичайно красивої пісні...

Я прислухалася. Це з вікон моєї музичної школи (імені В. Косенка), що у сторічній будівлі на розі Володимирської та Саксаганського, чути репетицію хору. Сьогодні у мене немає занять, тому я продовжую свою чудову прогулянку.

Біля якогось старовинного будинку підіймаю погляд вгору — яка неповторна ліпнина та оригінальний орнамент прикрашає його стіни! На вулиці збереглося багато старих споруд із часів інтенсивної забудови Паньківщини, яка почалась у другій половині XIX сторіччя. Тоді, за російського царату, моя вулиця називалась Жандармською. Згодом, через появу тут Маріїнської громади та будівництва церкви Благовіщення, вулицю було названо Маріїнсько-Благовіщенською. У 1830-х роках поруч було зведено університет святого Володимира, відтак на Паньківщині селилася переважно київська інтелігенція: професори та студенти Університету, лікарі, журналісти, адвокати, діячі мистецтв. Через те у XIX — на початку XX сторіччя район також був відомий як київський Латинський квартал. «...По всій великій площі од університету до Либеді і од Хрещатика до Єврейського базару (тепер площа Перемоги) не було хати, де б не мешкав студент або професор», — писав історик Ф. Сенгалеви́ч.

Із вулиці Саксаганського я повертаю на Тарасівську. Коли кажуть про київські пагорби, напевне, мають на увазі саме нашу місцину. Я долаю крутий підйом і опиняюся біля рідної школи на Тарасівській. На подвір'ї тихо — адже вихідний. «Вона почалась з Галагана», — пригадуються слова гімну нашої школи. Усі знають мецената Галагана, який немало зробив для української освіти. І традиції школи імені Івана Франка сягають тих давніх часів.

Далі по вулиці, за кілька кроків від своєї альма-матер, зупиняюся біля старовинного будинку, пофарбованого у біло-блакитні кольори. На балконах горішнього поверху помічаю ошатні великі вазони із стрункими декоративними кипариса-

Будинок по вулиці Тарасівській, в якому жила і працювала Леся Українка у 1889 році (фото Юстини Якимяк)

ми. Цікаво, як виглядали ці балкони понад сто років тому, коли в цьому будинку (1889 року) мешкала Леся Українка? І які геніальні рядки було написані саме в цих стінах?

Із цими думками повертаю на Микільсько-Ботанічну. Ця затишна вулиця Паньківщини пам'ятає багато видатних імен. Згадую одразу про майстра вишуканого українського слова, блискучого перекладача античної поезії, поета Миколу Зерова. Він жив і працював тут вже за радянських часів та у страшний 1937 рік був розстріляний цією антилюдською владою, бо був талановитим українцем. «Розстріляне відродження» — назва того періоду в історії нашої культури говорить сама за себе. Багато непересічних поетів, літераторів, художників було вбито тоді задля знекровлення українського народу: Микола Хвильовий, Григорій Косинка, Микола Куліш, Євген Плужник, Михайло Драї-Хмара, Лесь Курбас, Михайло Бойчук...

Тонкий аромат щойно розквітлого бузку перериває мої сумні роздуми. Крокую далі по Микільсько-Ботанічній, задивляючись на голубів, які то здіймаються вгору, то сідають на фрон-

тони старих будинків. Уявляю, як сто років тому цією вулицею йшов Михайло Грушевський і, можливо, теж насолоджувався бузковим дивом. Колись будинок першого президента України знаходився на розі вулиць Паньківської та Микільсько-Ботанічної, але був зруйнований під час наступу більшовиків на Київ. Проте зберігся флігель, у якому зараз розташований музей Грушевського. Зараз я поверну за ріг і побачу його...

Саме Грушевський колись переповідав досі популярну легенду про вулиці Паньківщини — Тарасівську, Паньківську та Микільсько-Ботанічну, складену ще в часи жорстокого нищення російським царським режимом всього українського. У ній йдеться, що ці вулиці були таємно названі так на честь видатних українських кирило-мефодіївців — Тараса Шевченка, Панька Куліша та Миколи Костомарова. Михайло Грушевський 1908 року писав: «Покоління «свідомих українців», ходячи цими вулицями, підморгували собі з видом хитрих авгурів і почували тихе вдовolenня, що мають свої національні ulиці, прозвані йменнями найвизначніших репрезентів українства...»

На цій вулиці зараз проживає відомий український історик Сергій Білокінь, із ґрунтовних досліджень якого я так багато довідалася про Паньківщину. Біля його дому ростуть старі дерева, які, певно, все пам'ятають...

Олександр Польченко вручає нагороди Юстині Якимяк

Повертаю знову на вулицю Саксаганського. Пройду до старовинних будинків, де дуже люблю бувати — це Музей видатних діячів української культури Лесі Українки, Миколи Лисенка, Панаса Саксаганського, Михайла Старицького. Вони колись мешкали тут.

Пам'ятаю, як ще маленькою ходила з мамою сюди, як підіймалася дерев'яними сходами маєтку, де з 1899 по 1910 роки жила і творила Леся Українка, як мене вразила її скромна кімната з тканими українськими килимками, великий портрет Олени Пчілки у вітальні. «Я була малою горда, — щоб не плакати, я сміялась...» — чомусь прийшли на пам'ять саме ці рядки геніальної Українки.

Вона, напевне, теж колись любила прогулюватися нашою вулицею. Чи застала Леся Українка зведення красивої споруди для Маріїнської громади сестер милосердя Червоного Хреста неподалік її помешкання?

Будинок у стилі венеціанського ренесансу був побудований 1913 року на кошти киян та видатного філантропа Миколи Терещенка. Фасад прикрашено вражаючими рельєфами на тему догляду за пораненими та скульптурами майстра Федора Бальвенського, що символізують Любов, Милосердя, Життя та Медицину.

Захопившись спостереженнями і роздумами про Паньківщину, я незчулася, як уже підійшла до свого будинку. Він теж, до речі, був збудований 1914 року. Підняла погляд вгору. На тлі блакитного неба особливо яскраво проступали кольори загадкового орнаменту на фасаді сусіднього дому:

*Так гарно синьо-жовто-сніжно
вростав будинок в тихий сон.
І неба темно-тепла ніжність
торкалась тінями вікон...*

Я відчинила двері і зайшла у дім...

Нагороду Ользі Ковальчук вручила у Сімферополі, в «Кримській світлиці», вдова Данила Андрійовича Кононенка — Ніна Миколаївна

Третє місце в номінації «Публіцистика» отримала *Ольга Ковальчук, учениця 10 класу Керченського ліцею мистецтва.*

Ольга КОВАЛЬЧУК

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — НАЦІОНАЛЬНИЙ ГЕРОЙ

*І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.*

Тарас Шевченко

Уже й весна до нас завітала. Незабаром забує білим квітом, мов наречена, моя вишня під вікном. Коли дивлюся на неї, то поволі в моїй уяві спливають незабутні рядки поезії Тараса Шевченка:

*Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть...*

Моя вишня — це вишня, яку оспівав Великий Кобзар. Я низько вклоняюся його високим думам; простому, але рідному й дужому українському слову.

Тарас Шевченко — неперевершений поет, талановитий письменник, чудовий художник, філософ... Національний герой...

Так! Шевченко — національний герой. Поет боровся не тільки за рідний край, але й за свій народ. Скільки труднощів йому випало на долю?! Та він ніколи не здавався і йшов уперед з високо піднятою головою. Серцем палким, душею, сповненою добра й тепла, говорив своїми віршами до нас.

Моя душа болить, коли гортаю сторінки поеми «Сон», де бачу тих, хто не знає й досі ні своєї мови, ні своєї історії, не цікавиться героїчним минулим своїх предків і живе у сучасному «рожевому» світі:

*...І всі мови
Слав'янського люду —
Всі знаєте. А своєї
Дастьбі... Колись будем
І по-своєму глаголать,
Як німець покаже
Та до того й історію
Нашу нам розкаже...*

Завдяки Тарасу Шевченку, його творам пізнаю життя, та й не тільки життя! Ні, пізнаю душу людини від початку і дотепер. Коли читаю вірші Кобзаря, де словами-тугою промовляє поетова душа, знайомлюся з історією та культурою України. Твори Тараса Григоровича допомагають мені, вчать бути гідною хорошою та щасливою життя.

Збірка поезій «Кобзар» — як друга Біблія, що вказує вірний шлях, яким повинна йти, долати всі труднощі: невдачі й поразки.

Моє серце повниться болем, коли читаю поему «Катерина». Адже цей твір вчить і не лише мене (у цьому я переконана!) цінувати норми народної моралі, щоб зростати в радості й злагоді, не забувати про дівочу честь. І як продовження звучать слова-застереження мого вчителя з української мови та літератури, члена Національної Спілки письменників України — Віри Павлівни Пальохи:

*Знов читаю «Катерину»,
Течуть в мене сльози,*

*Як покинув Йван дівчину
На зимній дорозі.
Є і в нашій світі
Отакі Івани,
Що заради втіхи
Лиш живуть. Без шани!*

Шевченкові твори, його життєва мудрість так необхідні мені. Вкотре беру до рук «Кобзаря». Знову й знову пізнаю те нове, небачене ще. Спраглими вустами п'ю джерельну воду з криниці поета — національного героя!

Затамувавши подих, перечитую рядки, де Шевченко змальовує пензлем майстра чарівні картини рідної природи. Лиш на мить заплющую очі — і враз хочеться перенестися у той вишневий садок, відчутти аромат прекрасних квітів, послухати, як весело гудуть хрущі над вишнями... І так добре стає на серці.

Оля з батьками Володимиром та Світланною Ковальчуками у «Кримській світлиці» в Сімферополі, 2016 р.

Лауреат третьої премії в номінації «Публіцистика» — Маркіян Лехман, учень 9 класу Червоноградської спеціалізованої школи №8, слухач Міжнародної (Малої) Академії літератури і журналістики, м. Червоноград, Львівська область.

Маркіян ЛЕХМАН

ВІЙСЬКОВИЙ ЖУРНАЛІСТ ЗАВЖДИ НА ПЕРЕДОВІЙ

Василь Тарчинець народився 2 січня 1948 року у мальовничому гірському селі Рекіти Міжгірського району на Закарпатті у багатодітній сім'ї, в якій виховувалося семеро дітей. Здобув фах військового журналіста, служив на Півночі, в Забайкаллі, Польщі, Німеччині, у ПрикВО (із здобуттям незалежності України — Прикарпатський військовий округ, потім Західне оперативне командування), полковник Збройних Сил України, генерал-майор козацтва України, автор 16 книг, заслужений журналіст України. Він є ректором Міжнародної Академії літератури і журналістики — Асоційованого члена Міжнародного Центру ЮНЕСКО. Проживає у Львові.

Нещодавно Василь Тарчинець побував у Червонограді на Всеукраїнському конкурсі ім. Володимира Дроцька, де його книжкові видання здобули призові місця. Я розпитував його про сучасну військову журналістику в Україні.

— Василю Федоровичу, я хотів би взяти у Вас інтерв'ю, але не як у ректора МАЛіЖу, а поспілкуватися, як з колишнім військовим журналістом. Хоча слово «колишній» тут недоречне. Бо Ви і тепер багато пишете на героїко-патріотичну тематику, видаєте газету «Акцент», яка адресується в т.ч. і

для військовослужбовців, Вас цікавить доля українського війська, зрештою, України. Могутність і велич держави для Вас є святом! Тему спілкування обрав не випадково. Я також мрію про військову журналістику. Про Вас, Вашу творчість, працю багато дізнався з інтернет-джерел, Міжнародної Вікіпедії, альманахів, збірників, біографічних довідок. Втім, що спонукало Вас стати на цю стежу?

— Дякую, юний друже, за цікаве запитання, яке стосується не тільки моєї біографії, а й України, Збройних Сил, професії військового журналіста. Вона є вкрай необхідною серед військових професій. Тим паче тепер військові журналісти активно пишуть, готують телепередачі не тільки для самих же військових, а й для цивільного населення. Передусім, військова журналістика (зрештою, як і будь-яка інша журналістика) є оперативною, «швидкою». Інформацію потрібно подавати негайно, бо завтра буде пізно, неактуально. Ми відповідаємо за кожний написаний рядочок: чи про хороше доводиться розповідати, чи про погане. Отже, це ще й висока відповідальність.

Якщо вести мову про себе, як військового журналіста, військового кореспондента, то я поринув би у 1969 рік, коли призався до війська. Розпочав службу у Дніпродзержинську, в навчальній частині, де опановував фах авіамеханіка бойових літаків, але і далі мав про журналістську справу, адже друкувався ще зі школи. Звісно, в навчальній армійській частині часу на журналістику в мене було обмаль. Тим паче, заходів, які б зацікавили газету, проводилось мало. Здебільшого лекції, практичні заняття. А ще важко було знайти газету, куди б міг написати. Потім я довідався, що виходить друком газета «Страж Неба» повітряної армії Київського військового округу. Нею згодом командував перший міністр оборони України Костянтин Морозов. Дещо дописував до видання.

Доречно, Маркіяне, згадати, як я взагалі розпочав свій шлях у журналістиці. Почав дописувати з третього класу до Всеукраїнської газети «Зірка». Вона мала чималий тираж і була доволі популярною серед школярів. Коли надрукували мою першу замітку, це додало неабиякого азарту, насаги. Відтоді я жодного дня не жив без рядочка. Журналіст так і повинен працювати. Надруковане — це вже для читача, а ти постійно,

щодня шукай інформацію, пиши нове. Не втішайся надрукованим. Пам'ятай: перед тобою завжди чистий листок паперу! Згодом друкувався у місцевій пресі, молодіжних газетах, журналах.

Дякувати Богу, що в нашому Міжгірському районі були добрі наставники, які сприяли розвитку дитячої творчості — Петро Скунць (відомий прозаїк, згодом Шевченківський лауреат, професор МАЛіЖ), журналіст Василь Кохан. Вони вкладали у дітей душу. Аби потрапити на заняття юнкорів, мені доводилося долати де пішки, де попутнім транспортом 20 кілометрів. Адже належного автобусного сполучення тоді не було...

Після навчання у школі авіатехніків продовжив службу за Полярним колом у бойовій частині, що дислокувалася у м. Кемі (Карелія), пізніше служив у місті Петрозаводську. Цікавого матеріалу було вдосталь. Я став активно друкуватися в армійській газеті «Часовой Севера». Саме від цього видання отримав характеристику-рекомендацію до вступу на факультет військової журналістики. Йшов туди з багатим творчим доробком. При вступі таке враховувалося.

— Я ще раз хочу вернутися до військової теми. Багато моїх ровесників прагнуть служити в армії, захищати Україну, обирають військові спеціальності і, як каже молодь, «не косять від служби». Це Вас радує?

— Таке не може не радувати! Головне, щоби був мир в Україні! Але це, певною мірою, мене і зобов'язує, бо я маю досвід редактора правничої газети «Акцент», а тепер вона виходить як фронтова газета. Було б прекрасно, якби надавалася інформаційна підтримка з боку військових кореспондентів, новоспечених молоденьких солдатиків — «юнкорів» (це так люб'язно називаю), аби мати оперативні повідомлення безпосередньо з полігонів, з бойових навчань, з передової...

(Василь Федорович зумисне зробив паузу, глянув на мене по-батьківськи у вічі і продовжив):

— Маркіяне, тут важливо для тебе не тільки вміти добре писати, цікаво, небуденно, оперативно, а й бути і психологічно, і фізично витривалим, гартувати своє тіло. Корисно вранці робити зарядку, вмиватися холодною водою, обтиратися снігом, займатися спортом. Я це робив і тепер роблю залюбки.

До служби в армії, наголошую, потрібно бути психологічно готовим. Маю на увазі не тільки військову повинність, а й професію військового, якщо ти таку обрав. Повір, не всі, хто потрапляє у військові навчальні заклади, витримують строгу дисципліну... Забудь, що ти — «мамин синочок»!

Мені доводилося працювати (служити) у бойових відділах газет, а не в ідеологічних. Бо коли ти працюєш в ідеологічному відділі, то просто береш інтерв'ю з командиром чи з його заступником з виховної роботи, зручно сидючи в кабінеті за столом. А в бойових відділах ти завжди на полігонах, на навчаннях, на вогневій підготовці. Тут потрібна витривалість. Приємно, коли командир читає твою статтю і бачить оцінку тактики навчань твоїм, стороннім оком. Ти допомагаєш командирові проаналізувати, чи все вдалося належно зробити його солдатам, підлеглим, яких помилок допущено. Так, повинна бути критика, об'єктивна оцінка, але не критиканство. Військовий журналіст тут виступає в ролі «посередника», «помічника командира». Ось чому ця спеціальність вкрай необхідна для будь-якої армії.

Тобі, юний друже, я порадив би «приписатися» до якоїсь військової частини, як громадський кореспондент. Подавати інформацію про те, чим живе військо до місцевої преси, інтернет-видань. Також активно співпрацювати з громадськими військово-патріотичними організаціями, волонтерами, які бувають в зоні АТО, побільше писати на військову, героїко-патріотичну тематику. Хоча, знаю, такі публікації у тебе вже є.

Взагалі, мрію, щоб в Україні створили (хоча б міжобласні) героїко-патріотичні центри для юнаків, де вони зможуть готуватися до служби у війську, заздалегідь набувати первинних навичок: стрільба, парашутні стрибки, надання першої медичної допомоги, облаштування наметів, а ще — випуск «армійської польової газети». Звісно, все під час канікул. На фестивалі «Рекітське Сузір'я» щось аналогічне намагаємось проводити. Але це дуже й дуже мало...

— На жаль, система суто специфічної підготовки військових журналістів в Україні ліквідована. Маю на увазі факультет військової журналістики Львівського вищого військово-політичного училища (такий факультет був єдиним на весь колишній СРСР, і ви його закінчили), згодом Львівської Ака-

демії сухопутних військ. Однак військова журналістика у нас таки функціонує, і це ми добре знаємо зі ЗМІ. Я уважно слухаю по радіо, дивлюся по телебаченню, читаю у пресі виступи прес-офіцерів. Безперечно, хотілося б чути з їхніх уст тільки добрі новини, але, з відомих причин, вони не завжди такі... Наскільки якісною є теперішня військова журналістика в Україні? Ви можете дати оцінку?

— Передусім, юнаки, які мріють стати військовими журналістами, повинні закінчити університетський факультет журналістики (чи то в Києві, чи то у Львові...), а також військову кафедру. Опісля на базі Військової Академії у Києві йде піврічна спецпідготовка суто для служби у військовій журналістиці.

Загалом, за часів колишньої влади у нас багато чого було ліквідовано, навіть армію «розвалили» чи прагнули це зробити. Але вона таки згуртувалася! Прикро, що перестала існувати (через високу витратність) прекрасна газета «Армія України», у якій я мав честь служити. Що вже говорити про дивізійні газети, періодику флоту... У багатьох випадках є тут провина і самих журналістів — працівників відділів реклами, розповсюдження та передплати.

Тепер у військових округах впровадили медіа-центри, які поширюють інформацію через мережу Інтернет. Так, вони потрібні! Проте, юний друже, погодься, що в окопах, на полігоні, на передовій, навіть, як і випадє вільна хвилинка часу, Інтернет читати не будеш. Це може замінити тільки друкований листок.

У роки Великої Вітчизняної війни (визначення — за старими історичними мірками) командувач фронту дізнався, що військові журналісти потрапили у вороже оточення, знищено поліграфічну базу армійської газети... Він наказав:

— Негайно знайти нове поліграфічне обладнання, знайти людей, які зможуть служити у військовій журналістиці, вдумливо писати, знайти друкарів і відновити випуск газети. Газета швидше донесе в окопи моє слово (слово командира!), ніж усі мої помічники, заступники, ад'ютанти разом узяті!

І це було сказано, коли ворог нестримно наступав...

При сучасних технологіях, обладнанні (комп'ютери, ризографи) військові журналісти могли б видавати оперативні «бо-

йові листки» безпосередньо на місцях подій. Було б бажання! Слід залучати до співпраці громадських кореспондентів, цивільних журналістів. За кордоном, у країнах НАТО така практика — золоте правило.

...Повернемось в Україну і проведемо аналогію. Наприклад, з якими екологічними, соціально-побутовими проблемами стикаються мешканці населених пунктів, прилеглих, скажімо, до Яворівського полігону? Ось коли це об'єктивно висвітлити, заінтригувати читача, то газету вже можна розповсюджувати і серед цивільного населення.

Завжди важливо, щоб газета була цікавою, різнобічною щодо тем. Тоді і батьки військовослужбовців передплачуватимуть її. А ще — вихід періодичного видання слід оптимізувати, аби воно не стало затратним. Тираж повинен розходитися серед читачів, в т.ч. і серед цивільного населення — матерів, батьків військовослужбовців. У штаті редакції треба тримати «робочих конячок» — талановитих, працьовитих журналістів, а не «надінфраструктуру» над ними. Таке практикують за кордоном.

Українські прес-офіцери, які висвітлюють події в зоні АТО, працюють, вважаю, совісно. Не все можна показувати на екрані, щоби ворог не «засік» розташування наших військ, техніки, укріплень. Бува, що через параметри часу самої прес-конференції й ефірного виходу, якщо він не прямий, інформація вже встигає дещо застаріти. Події змінюються динамічно! А військовим журналістам усе доводиться перевіряти, уточнювати, перепроверяти. Військова журналістика пов'язана з багатьма пересторогами, військовими таємницями. Тут, як у лікарня, найперше правило: «Не нашкодь!».

Єдине скажу, як здогадуюся, що нам бракує якісної техніки для зйомок бойових дій з певної відстані, але із забезпеченням чіткого зображення, і прямої передачі картинки через супутниковий зв'язок на телеканали. Інформаційне агентство «Рейтер», коли колишній президент Росії Борис Єльцин обстрілював з танків і штурмував загонами спеціального призначення приміщення Держдуми, яке вело зйомки подій і забезпечувало пряму трансляцію, користувалося саме такими спеціальними камерами, без «живого» оператора. Інші телеканали через супутниковий зв'язок тільки користувалися цими

кадрами. Певен, колись і в нас буде така техніка! Головне, щоб не було війни!

— Свого часу Ви побували в Югославії і саме, як військовий журналіст. Видали книжку про українських миротворців, а ще написали зворушливу дитячу книжечку про чотирилапого бійця — вівчарку Кепу. Розкажіть про це докладніше.

— Книга «Місія миру» писалася оперативно, у ній багато інформаційного матеріалу. Це справді був прорив в українській військовій журналістиці. Її примірники зберігаються у бібліотеці Конгресу США, її читали українські миротворці на Балканах — герої, про яких я писав. Тираж розійшовся вмиль. У мене самого залишилося лише кілька книг.

У пам'яті багато епізодів, коли я збирав матеріали до цієї книги, працював над нею. Наприклад, про нашого бійця-миротворця, полеглого Олександра Полтаву. Герою відзнаки вручали посмертно, власне, вручали його матері. Та дуже плакала... Це — хвилююча історія, це — хвилюючі сторінки книги. І такого чимало в ній. Тоді українська військова журналістика позбувалася шаблону радянщини, вже поставала в новому якісному амплуа.

Спонукала мене потрапити на терени колишньої Югославії, до українського миротворчого батальйону, який розмінював території (сапери) і смерть колег-журналістів, зокрема з телепрограми «Час». ЗМІ сухо повідомляли: «Загинули в гарячих точках». Важко про це говорити, та потрібно було повернути їхні тіла на Батьківщину.

Цікава передісторія, як потрапив до Югославії, а точніше — у Боснію і Герцеговіну. Спочатку не хотіли пускати, натякали на вік, хоч у мене відмінне здоров'я, бо займаюся спортом, запевняли, що для мене й в Україні роботи багато знайдеться... Врешті я не витримав і звернувся до Головнокомандувача України, Президента Леоніда Кучми. Той дав добро. А Головнокомандувачу, синку, у війську вже ніхто не заперечить.

На Балканську війну відправився майже пішки. Не летів військовим спецвіарейсом, а їхав поїздом, трохи автобусом, а далі на перекладних, а то і пішки... Я справді був у миротворчому батальйоні. Українці не воювали — забезпечували безпеку між ворогуючими сторонами, а також здійснювали охорону стратегічно важливих об'єктів і комунікацій, очищали поля від мін.

Про вівчарку Кепу, яка добре сторожувала територію частини і попереджала миротворців про артобстріли, знав з різних інформаційних джерел. Але не хотілося переповідати (таке — ганьба для журналіста!), хотілося написати щось своє, новеньке, свіженьке. От тільки як з нею ближче «познайомитися», ще краще — потоваришувати, а то вона навіть серед своїх не всіх визнає. Тільки окремих... І тоді, Маркіяне, я вдався до хитрощів. Це було після Великодня. Взяв для Кеви свяченої паски, ковбаски, яєчко (до речі, вона сама вмila оббирати шкаралупу з яєчка)... Словом, пригостив її, похачував, і ми відразу потоваришували.

...Далі важко говорити. Одна з ворогуючих сторін підвісила Кепу на дереві. Не можна було зупинитися, щоб зняти її тіло. Скрізь — вибухи, міни, кулі, снайпери... Хоча для бійців-миротворців це вже сприймалося, як буденне явище, але потрапиш у халепу — порятунок може і не прийти вчасно.

— Які Ваші улюблені письменники?

— З часом смаки змінюються. Люблю читати Петра Скунця, Ліну Костенко, Лесю Українку, Михайла Слабошпицького, Романа Федоріва. Найулюбленіший письменник — Іван Франко.

— Оце ж треба! Як співпало! Я також дуже люблю Івана Франка...

(Посміхаємось...).

— Ви не вперше берете участь у Всеукраїнському літературному конкурсі ім. Володимира Дроцика, ставали його переможцем. Що для Вас значить ця літературно-мистецька акція?

— Я радію кожній книзі, яка виходить друком. І якщо цей конкурс гуртує навколо себе літературну спільноту, то як йому не радіти?! Тут відкриваю для себе нові імена, відбуваються нові знайомства. Та найбільше тішить, що участь у ньому бере літературна юнь, в т.ч. і маліжани. Покійний Володимир Дроцик й сущі організатори заходу об'єднали покоління. Отож наша українська література не загине. А місце зустрічі — Червоноград.

Конкурс дає можливість розкрити нові таланти. Бог сказав, що таланти закопувати не можна...

— Дякую за розмову!

ДОРОГАМИ ЄВРОПИ

Під час осінніх канікул група учнів Червоноградської спеціалізованої школи №8 разом з педагогом Ніною Дмитрівною Осьмірко, яка дуже любить мандрувати і передає це школярам, вирушила у подорож Європою. Наш екскурсійний шлях: Червоноград — Львів — Сколе — Чоп — Будапешт — Рим — Ватикан — Відень — Будапешт — Чоп — Львів — Червоноград. Отож було на що подивитися і що порівняти.

Безліч чудових місць у столиці Угорщини, що розкинулася на берегах блакитного Дунаю. Ми оглянули дві її частини: Буду і Пешт. Місто схоже на гігантський амфітеатр, де розташувалися Королівський палац, Середньовічний квартал, Будаїська фортеця, знаменита церква Матяша, а ще безліч «малих» архітектурних пам'яток та скульптур, як от, приміром, Танець варварів. А скільки приємних емоцій справила прогулянка на туристичному кораблі по Дунаю. Тільки з ріки можна побачити всю красу Рибацького бастиону, будівлі Парламенту.

З Угорщини рушаємо через Словенію у Рим. Око милували мальовничі краєвиди Альп. Особливо величні вони на півночі Італії. Коротка зупинка в горах. Виходимо з екскурсійного автобуса і перше враження — таким чистим свіжим повітрям ми ще ніколи не дихали.

В Альпах ранкове сонце сходить поволі, наче застрягає між гострими вершинами. Але воно неймовірної краси. Дивогори! Інакше не назвеш. Зверху — сніг, а в долинах буває зелень.

Хтось пожартував: «Захочеш додому, то прямуй на схід по горах. Доберешся до українських Карпат». Справді, Карпати — Татри — Альпи — Піренеї — це один довгезелезний гірський хребет Європи.

Дорогою у Рим ми проїжджали Верону, Мілан (відразу згадав футбольний клуб «Мілан» і зіркові роки Андрія Шевченка), Болонью, повз Флоренцію.

...І ось воно — Вічне Місто, яке зберігає всю історію людства. Тут ми провели два дні. Але того замало, щоб побачити столицю Італії. Втім, оглянули Колізей, Пантеон, Форум, Іспанську площу. Про їх історію цікаво розповідав гід.

З продавцями сувенірів, у закладах громадського харчування (туристів в Італії годують смачно і доволі дешево, як за

їхніми мірками, а якщо апетитно споживаєш страви, то ще й отримаєш добавку до порції задарма), з працівниками музеїв спілкувалися англійською. Хоча б на побутовому рівні у європейських країнах її необхідно знати. Принаймні, щоби купити значок, сувенір, буклет, піцу чи морозиво. У ці дні в Римі температура сягала + 30. Кілька слів, заради етикету, вивчили італійською: «бонджорно» (доброго дня), «граціо» (дякую), «чао» (до побачення). Навіть кілька «ламаних», але щиро сказаних слів надзвичайно приємно впливають на співрозмовника, створюють доброзичливу атмосферу спілкування. Ти поважаєш його мову, культуру, державу, його самого, тож він поважатиме й тебе. До речі, італійці дуже привітні, завжди люб'язно посміхаються, ввічливо ставляться до всіх.

Здивувала велика кількість емігрантів з Лівії, Албанії, Марокко, Сирії. Деякі з них «нахабно» жебракують: «Дай євро!». У такому випадку краще відрубати реплікою «Нов євро!». Склалося враження, що на окремих площах Риму їх значно більше, ніж самих італійців. Наших заробітчан якось не зустрічали.

У Римі нам пощастило помолитися у найдревнішій церкві, закладеній ще на початку IV століття візантійським імператором Костянтином Великим. Саме він припинив гоніння на християн, і ті могли вийти з катакомб. Сам же правитель прийняв хрещення вже у зрілому віці, на смертному одрі. Ось така іронія долі.

Перебуваючи у Римі, гріх би було не відвідати Ватикан. Дізнавшись, що ми — юні туристи з України, працівники музею зробили нам суттєві знижки на вхідні квитки. Перед тим червоноградські екскурсанти помолились на площі Святих Верховних Апостолів Петра і Павла.

У Ватикані, з-поміж іншого, екскурсійний маршрут привів нас до Сикстинської капели — перлини міста-держави, де Мікеланджело створив низку скульптур на замовлення Папи Римського Юлія II, розписав фресками склепіння, і то без помічників. Площа розпису — 600 квадратних метрів. Чотири роки він втілював цей проект. Потім перемальовував свої роботи від старозавітних сюжетів до образу Страждального Ісуса Христа, бо змінився понтифік, у якого були інші смаки. Все ж те, що створив Майстер понад півтисячоліття тому, все,

що збереглося, і тепер вабить людей, інтригує: а яким насправді був первинний варіант?..

Прогулянка територією Ватикану тривала. Дуже хотілося побачити Папу Римського Франциска, хоча б з вікна його кабінету. І таки побачили. Щоправда, на... великих екранах, повсюди встановлених у Ватикані. Побачили, коли Святійший Отець відправляв Богослужіння і благословляв мирян. Його близьку присутність відчули духовно. Стверджують: той, хто побував у Ватикані і щиро помолився, то вже отримав Апостольське Благословення для себе, батьків, друзів, свого народу. Головне — вірити в це. А я — вірю! Відвідини Ватикану найбільше мене схвилювали, додали позитивних емоцій, духовної піднесеності.

З Риму до Відня ми їхали Венеціанським шляхом, повз Адріатичне море. Навіть восени воно віддає теплом, ніжністю. Мабуть, такою ніжністю, як італійська мова, пісня. Зрештою, українська мова і пісня такі ж милозвучні, нічим не поступаються італійським. Але восени (вже у жовтні) Чорне і Азовське моря у нас холодні.

Відень — столиця світової класичної музики. В історичній частині міста повсюди виграють живі оркестри, вулицями їздять кінні екіпажі, актори одягнуті у костюми XVIII-XIX століть і радо вітають туристів. Архітектурний стиль міста дуже пишний, вишуканий. У столиці Австрії ми побачили Віденську оперу, будинок, у якому жив Моцарт, пам'ятник імператриці Марії Терези, храм Української Греко-Католицької Церкви, багато іншого. Відень і Львів через історичні події, культурні зв'язки, ідентичність забудови часто порівнюють, ототожнюють, навіть називають двома столицями. Але Львів мені таки миліший, рідніший.

А далі, сповнені незабутніх вражень, ідемо знову у Будапешт, опісля перетинаємо угорсько-український кордон. Що не кажіть, однак Україна для мене — найкраще.

Присутні на церемонії нагородження переможців літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» поділилися своїми враженнями про цю подію.

* * *

— Коли довіряєш свої думки щоденнику, не думаєш про участь у конкурсах, призові місця. Але іноді доля сама веде тебе... Цього року я взяла участь у Всеукраїнському літературному конкурсі «Ми — діти твої, Україно!» та несподівано посіла I місце в номінації «Публіцистика». Моїм почуттям не було меж: радість, захоплення, щастя, подив, вдячність батькам та наставнику — все це переплелось. А коли отримала запрошення на церемонію нагородження, сумнівів не було: обов'язково поїду!

Цей затишний і гостинний зал театру на Подолі, урочистий, але по-родинному теплий прийом я запам'ятаю надовго! Чудова, домашня, творча атмосфера, надзвичайно емоційні виступи учасників, зворушливі пісні... Все це яскравим промінчиком увійшло в моє серце і буде тішити ще довгі роки. У мене було таке враження, ніби ми всі — давні друзі, просто зібралися поговорити про «наболіле», і немає значення, що з деякими ми бачилися уперше.

Чесно кажучи, перемога у конкурсі дала мені поштовх писати далі, переконала, що не можна зупинятися, якщо Муза сидить на плечі та вимагає Слова.

Дякую організаторам конкурсу та церемонії нагородження за такі теплі та щирі миті, за неймовірний та світлий мій Великдень у Києві. Хочеться вірити, що через рік (а може і раніше) ми неодмінно зустрінемося знову!

**З повагою, Діана Ахметова,
переможниця конкурсу в номінації «Публіцистика»**

* * *

— Дякую редакції газети «Кримська світлиця» за чудові, неймовірні миті у житті моєї учениці Ахметової Діани. Повернулася із Києва така натхненна та сповнена віри у власні сили. Щиро дякую за те, що організатори конкурсу не оминували відзнаками і керівників творчих робіт учнів.

**З повагою, Л. М. Корчева,
учитель ЗОШ №75 м. Запоріжжя**

* * *

— Шановні організатори цього неймовірного дійства! Ми з сином захоплені побаченим і почутим. Як прекрасно, що в нашій

Україні зростають такі талановиті діти. Адже це прекрасна справа — підтримувати такі починання молодого покоління нашої держави, можливо, через роки хтось із них долучиться так само, як і Ви, до цієї справи і прагнутиме відшукати ті зернятка, які потім заколосяться в літературному просторі нашої України. Ростислав згадує миті церемонії і говорить, що то ніби казка. Ваша справа заслуговує на більше, ніж просто слова вдячності, адже ви вірите в них, а вони — то майбутнє України.

Сам захід наскільки захопив серце Ростислава, що вже по дорозі додому він почав щось записувати:

*Чи міг подумати я про те,
що у Театрі на Подолі
читатиму вірші свої
серед літературних геніїв
відомих?!*
*Все як у сні, невже
так може бути?
Та ось здійснилося бажання,
отримати із ваших рук диплом
і чути щирі привітання!*

Все було чудово. Дякуємо Вам за неймовірне свято душі!

Мама Ростислава Юрика
з м. Кам'янки на Черкащині — району,
звідки родом Данило Андрійович Кононенко

* * *

— Згадуючи конкурс, хочу насамперед подякувати організаторам за їхню працю. За те, що я певним чином самоутвердився, бо, відсилаючи твори на конкурс, і подумати не міг, що отримаю, як кажуть, «золото». Хочу подякувати за теплу і світлу атмосферу в залі, за можливість висловити свої думки. Та й, зрештою, саме завдяки поїздки на церемонію нагородження я зміг побачити благодатні місця столиці, торкнутися до старовинних мурів.

Що залишилося в мене у серці після фіналу? Усе просто: неповторні враження і натхнення, натхнення, натхнення!

Роман БАБІЙ,
снт. Підбуж Дрогобицького району Львівської області,
перше місце в номінації «Проза»

* * *

— Я б хотіла подякувати Вам за те, що Ви робите такі речі; за те, що не полишаєте працювати над українською культурою; за те, що розвиваєте молоде покоління, і це дуже багато для нас означає.

Мені лише 15, але я вже розумію, як складно зараз в Україні творчим людям і як багато треба зробити, щоб хоча б чогось досягнути і стати відомим хоча б комусь. І Ви робите все задля того, щоб поселити надію в серцях тих, хто має вроджені таланти, а це гідно поваги у сьогоднішній день.

Я ще досі під враженням від п'ятниці, коли звичайний буденний день перетворився у той, який я буду пам'ятати завжди. І скажу чесно: я не очікувала, що нагородження набуде таких масштабів, а ще навіть не уявляла, що поміж зовсім незнайомих людей я буду відчувати таку дружню атмосферу.

Те, що Ви зробили — це дуже круто!

Пісні, що відроджують ту чаруючу єдність присутніх і не тільки, бо небеса завжди з нами; слова, які мимоволі спадають з вуст і викликають сльози на очах, бо істина змушує відчиняти двері в серце; відеоролики, котрі, здавалось, просто уривки з чийогось життя, але так багато означають і дають надію на щось невловиме, — все це назавжди буде вкарбоване в мою пам'ять.

І опісля того, що було в театрі на Подолі, я остаточно вирішила, що своє життя пов'яжу з літературою, з українським словом і нашою багатогранною культурою. Я буду робити все для того, щоб про нашу Батьківщину говорили всі народи світу. Дякую Вам за те, що допомогли мені знайти і усвідомити своє призначення.

Ви робите велику справу!

Мирослава ТЕРЕЩЕНКО,
м. Богуслав, Київська область,
друге місце в номінації «Проза»

Р. С. Певне, це просто набір слів для тих, хто зараз це читає... Проте поки я так відчуваю все те, що зі мною трапилось. Це мої враження і вони трішки неординарні, але щирі (думаю, це є найголовнішим).

* * *

— Нещодавно відбулася дуже важлива подія в моєму житті — дебют у сфері поезії, і не абиде, а у самому центрі Києва, на Андріївському узвозі, в затишних стінах театру на Подолі. Я

дуже вдячна «Кримській світлиці» за порцію впевненості, натхнення і позитиву, за заряд моєї творчої батарейки на всі 100%. Ця магічна атмосфера захопила з перших хвилин, було надзвичайно приємно почувати себе маленькою частинкою великого проекту. Найбільше сподобалось те, що кожна людина, яка знаходилась у залі, мала якийсь вогник в очах, всі світилися тим, заради чого зібрались. Це почуття, коли вперше читаєш свій вірш, бачиш лише яскраве світло софітів і камер, розкриваєш частинку власної душі та не знаєш, якою буде реакція публіки. Той момент, коли чуєш перше «Чудово», оплески та посмішки в залі. Коли я писала свої вірші, я не думала про нагороди та визнання. Ні. Я намагалась передати римами те, що почувала, аби кожен теж пережив мої емоції. Всього-на-всього намагалась бути щирою із вами, і, мабуть, саме це допомогло мені. Впевнена, що через декілька років, коли я стану відомою письменницею, у ще одному черговому інтерв'ю я розповім історію про 16-річну дівчинку, в яку повірили, якій надали крила. І вона злетіла!

Вікторія ПТАШИНСЬКА,
друге місце в номінації «Поезія», м. Вінниця

* * *

СПАСИБІ ВАМ ЗА СВЯТО!

Хоча наша маршрутка вирушала з Сухоліс на Київ в 10.30, о 6 годині ранку вся наша родина вже була на ногах. Ну звісно! Як тут спати, якщо сьогодні ми вирушаємо в столицю України, в театр на Подолі, що розташований на Андріївському узвозі! Якщо взяти до уваги лише ці три словосполучення «Київ», «Театр на Подолі» та «Андріївський узвіз», то наше хвилювання стане вже цілком зрозумілим, а якщо додати ще й причину нашого візиту, а саме нагородження моєї доньки Ілони, яка увійшла до гурту переможців конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Д. Кононенка, то стає зрозумілим і наша активна метушня о шостій ранку...

Врешті-решт ми, зручно вмотивувшись в майже порожньому автобусі, швидко наближаємося до столиці. Ми — це я, Наталя Жолуденко, мама Ілони Котовщик, брат-близнюк Ілони — Павло та наша Любов Тимофіївна, зав. бібліотекою села Сухоліси. До речі, своїми літературними успіхами Ілона завдячує саме Любові Тимофіївні, бо саме вона перша побачила віршики десятирічної Ілонки і відвела «юне дарування» до

Володимира Івановича Дідківського, керівника літературної студії «Поетичні озерця». Мама Ілони, тобто я, спочатку захоплення доньки віршами всерйоз не сприйняла (каюсь!!!), але в мене є пом'якшуючі обставини: в той період часу Ілона та Павло міняли свої вподобання як циган коней: сьогодні вони займаються карате і грають на балалайці, завтра ліплять коників з солоного тіста, а післязавтра їм просто життєво необхідно навчитися будувати моделі космічних кораблів і танцювати гопака... Мала ще з нами їхати до столиці і Катерина Григорівна Москаленко — завідувача Сухоліським будинком культури, яка також дуже багато зусиль прикладає для всебічного культурного розвитку сухоліських дітлахів і дорослих, але їй, на жаль, щось завадило...

Нарешті ми в Києві. Повільно рухаємося вгору по Андріївському узвозу, розглядаючи чудові вироби київських майстрів. Купуємо сувеніри, фотографуємо будинок Михайла Булгакова. І ось перед нами — театр на Подолі. Ми дружно починаємо нервувати... Заходимо всередину, влаштовуємося і відразу заспокоюємося. Затишна, майже домашня атмосфера діє заспокоїливо. Незважаючи на те, що (цитую Пашу та Ілону) «тут багато-пребагато знаменитостей та зірок», відчуваємо себе вільно і невимушено. Радості та здивуванню моїх сина та доньки не було меж, коли серед членів журі вони помітили автора їхнього улюбленого оповідання «Неймовірні пригоди Івана Сили» Олександра Гавроша. Даша Малахова, Анатолій Гнатюк, Василь Марсюк, Анастасія Дмитрук, Віктор Качула з донькою... Одне слово — «багато-пребагато зірок»!!!

Не обійшлося в нас без казусу. Оголошували номінацію за номінацією, а ім'я Ілони так і не прозвучало... Ми розгублено поглядали одне на одного, і Люба Тимофіївна таки не витримала напруження й виштурхала мене до членів журі на розвідку: дізнатися, чому ж це забули про Ілону? Вийшло дуже кумедно. В результаті, коли оголосили таки Ілонину нагороду — ГРАН-ПРІ — ми розгубилися ще більше, заплуталися і почали, як висловилася сама ж Ілона, «бекати і мекати».

Що сказати про враження від поїздки? Чудові, казкові, позитивні, суперові!!! Щиро вдячні організаторам конкурсу. Вдячні чудовим акторам, письменникам, співакам, поетам, яким вдалося створити на церемонії нагородження неповторну атмосферу добра, тепла та душевної близькості всіх людей, що були присутніми в залі. Справжні професіонали своєї справи, що

ще сказати... І справжні ЛЮДИ, що ще важливіше. Адже спочатку — ми ЛЮДИ, лише потім письменники, водії, танцівниці чи касири... Особисто я була просто заворожена талановитою татарською дівчинкою, яка декламувала вірш українською мовою. Низький їй уклін. Такий талант — це дар Божий і, звісно, наполеглива праця... В найпотаємніших закутках душі відігравалися пісні у виконанні Віктора Качули та його талановитої красуні-доньки Юлії... Щиро вдячна вам, мої хороші, талановиті, чудові!!! Захоплююся головою журі Василем Марсюком, його талантом і чуйною, ніжною душею справжнього поета. Адже неозброєним оком було видно, що читав він дитячі вірші, які надійшли на конкурс, не просто очима — серцем... Схиляюся перед талановитим ведучим Олександром Польченком — ваш дар Слова — теж Божий дар... Та що сказати? Вдячна долі, що мені та моїм дітям поталанило побувати на такому заході. Слова щирого захоплення просила також передати організаторам конкурсу Любов Тимофіївна. І ще: нібито прописна істина, яка відома всім, якось так легко і доступно ще раз дійшла до нашої свідомості: для того, щоб добитися чого б то не було, потрібно працювати, працювати, працювати... Як працюєте ви, любі мої, талановиті зірки: настирно, вперто, не шкодуючи свого часу, здоров'я, сил, сну... Лише тоді, якщо прикласти максимум зусиль, на безкрайньому небосхилі будуть займатися все нові й нові зіроньки...

З повагою та щирим захопленням до ВАС:
Наталя Жолуденко,
Любов Тимофіївна Щербина,
Катерина Григорівна Москаленко і колектив вчителів
Сухолиської школи на чолі з директором,
і особливо класний керівник Зінаїда Яківна і (також
особливо!) вчителька української мови та літератури Тетяна
Михайлівна, і, звісно, Котовщик Ілонка та Котовщик Паша,
і однокласники та друзі Паші та Ілони, і бабусі з дідусями...
І... всі-всі-всі!!!

ЗМІСТ

Талановиті твої діти, Україно!	3
ГРАН-ПРІ	
Ілона Котовщик	10
ПОЕЗІЯ	
Дарина Плитник	26
Вікторія Пташинська	32
Василь Єрмак	36
Ростислав Юрик	38
Олександр Андроник	42
Сергій Дурицький	46
ПРОЗА	
Роман Бабій	50
Мирослава Терещенко	59
Юлія Симак	64
Анастасія Лимар	68
ПУБЛІЦИСТИКА	
Діана Ахметова	75
Анна Цезар	81
Юстина Якимяк	86
Ольга Ковальчук	91
Маркіян Лехман	94
Спасибі за свято!	105

Літературно-художнє видання

**«МИ – ДІТИ ТВОЇ,
УКРАЇНО!»**

*Твори переможців
Всеукраїнського літературного конкурсу
імені Данила Кононенка*

Редактор і упорядник

В. В. Качула

Оформлення, комп'ютерна верстка –

Віктор Качула

Підписано до друку 12.12.2016 р.

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 6.51

Папір офісний. Гарнітура Ukrainian School Book

Наклад 300 прим. № зам. 478

Видавець та виготівник «Сочінський М. М.»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi08@mail.ru